

Mediji u prezentaciji oblika klimatskog aktivizma mladih: komparativna analiza nekih hrvatskih portala

Duler, Leona

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:186485>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 270/KNM/2023

**Mediji u prezentaciji oblika klimatskog aktivizma mladih:
komparativna analiza nekih hrvatskih portala**

Leona Duler, 0336049593

Koprivnica, rujan 2023. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za Komunikologiju, medije i novinarstvo

Završni rad br. 270/KNM/2023

Mediji u prezentaciji oblika klimatskog aktivizma mladih: komparativna analiza nekih hrvatskih portala

Student

Leona Duler, 0336049593

Mentor

Izv. prof. dr. sc. Željka Bagarić

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Novinarstvo		
PRISTUPNIK	Leona Duler	MATIČNI BROJ	0336049593
DATUM	13. 9. 2023.	KOLEGIJ	Medijska istraživanja
NASLOV RADA	Mediji u prezentaciji oblika klimatskog aktivizma mladih: komparativna analiza nekih hrvatskih portala		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Media in the presentation of forms of youth climate activism: a comparative analysis of some Croatian portals		
MENTOR	Željka Bagarić	ZVANJE	izvanredna profesorica
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. izv. prof. dr. sc. Goran Vojković, predsjednik 2. izv. prof.dr. sc. Iva Rosanda Žigo, članica 3. izv. prof. dr. sc. Željka Bagarić, mentorica 4. izv. prof. dr. sc. Lidija Dujčić, zamjenski član 5.		

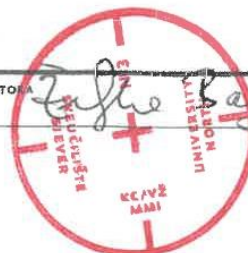
Zadatak završnog rada

BROJ	270_KMN_2023
OPIS	<p>Kolektivne prosvjedne radikalne akcije (građanski neposluh, uništavanje imovine) postale su učinkovito sredstvo oko privlačenja medijske pozornosti a preko njih aktivisti su i postigli senzibilizaciju šire javnosti, pa tako i u vezi problematike klimatskih promjena. Međutim, u odnosu na pojavu klimatskog aktivizma mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine, uočen je određen negativan pristup medijske prezentacije nedavnih ekscesa na globalnoj razini. Svrha ovog rada je ustanoviti kakva je medijska prezentacija hrvatskih portala te vrste agresivnog aktivizma mladih. Istraživanje ima za cilj na namjernom uzorku hrvatskih portala usporednom analizom sadržaja utvrditi obilježja objava o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine.</p> <p>Pristupnica će na osnovu pregleda dostupne literature iz ovog još nedovoljno istraženog područja, kao i medijskih objava, kreirati kvantitativni istraživački nacrt na deskriptivnoj razini, prikupiti, obraditi i interpretirati podatke te uobličiti zaključke sukladno normama i standardima struke, prikladnih za navedene uzorke.</p>

ZADATAK URUČEN

14. 9. 2023

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Predgovor

Ponajprije bih se htjela zahvaliti svojoj obitelji, koja mi je bila velika podrška tijekom cijelog razdoblja obrazovanja, a pogotovo pri kraju i tijekom pisanja završnog rada. Posebno bih se htjela zahvaliti svojoj teti, koja mi je prva dala podršku i koja je vjerovala u mene od početka, te mi je bila velika podrška u najgorim trenucima. Također bih istaknula svoje roditelje koji su mi omogućili školovanje te bez njih ne bi bila ovdje gdje sam trenutno.

Veliko hvala mentorici Željki Bagarić na uputama i smjernicama s kojima me potaknula na bolji rad i koja je izvukla iz mene više truda te mi sa tim omogućila da dam sve od sebe tijekom pisanja ovoga rada.

Ovaj rad je posvećen današnjoj situaciji u svijetu i konkretno ljudima koji se bore za poboljšanje našeg planeta Zemlje i svim ljudima koji su htjeli napraviti promjene u svijetu.

Sažetak

Aktivizam promovira velike napore koji su usmjereni na ostvarivanje pravnih, ekonomskih, društvenih, političkih ili okolišnih promjena. Od kraja 60-ih godina, kolektivne prosvjedne radikalne akcije (građanski neposluh, uništavanje imovine) postale su učinkovito sredstvo oko privlačenja medijske pozornosti i određene senzibilizacije javnosti prema željenom problemu. Medijska popraćenost i agenda koju su posvetili klimatskom aktivizmu mladih, a ponajviše začetnici „Školskog štrajka za klimu“ 2018. godine, Greta Thunberg, uvelike je pridonijela i političkoj i javnoj agendi klimatskog aktivizma mladih. Međutim, u odnosu na pojavu klimatskog aktivizma mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine, uočen je određen negativan pristup kao i okviri medijske prezentacije nedavnih ekscesa uništavanja za čovječanstvo neprocjenjivih slika na globalnoj razini.

Svrha ovog rada je ustanoviti kakva je medijska prezentacija hrvatskih portala obje vrste klimatskog aktivizma mladih. Istraživanje je imalo za cilj usporediti obilježja prezentiranja na namjernom uzorku hrvatskih portala ($N=3$) i objava članaka, vezanih uz klimatski aktivizam mladih ($N_1 = 130$) i aktivizam mladih usmjeren na uništavanje svjetske umjetničke baštine ($N_2 = 20$). U radu su primijenjene kvantitativne i arhivske metode na deskriptivnoj razini – analiza sadržaja, analiza dokumenata, analiza sinteza.

Na ovom uzorku, rezultati dobiveni iz analize medijskih objava ukazali su kako se radi o temi koja nije toliko zastupljena u medijima te kako postoji razlika u odnosu na negativnu obojenost većine analiziranih tekstova (objava) o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenih na uništavanje svjetske umjetničke baštine gdje se može zaključiti kako se novinari ne pridržavaju temeljnog novinarskog standarda objektivnosti. Kada takvu medijsku prezentaciju pribrojimo i inače slaboj informiranosti publike, može se pretpostaviti kako mediji u tim okvirima lakše mogu poduprijeti negativno mišljenje javnosti o ovoj važnoj problematici.

Ključne riječi: klimatski aktivizam mladih, klimatski aktivizam mladih usmjeren na uništavanje svjetske umjetničke baštine, novinarski standardi, negativno obojani medijski okviri

Summary

Activism promotes significant efforts aimed at achieving legal, economic, social, political or environmental changes. Since the late 1960s, collective radical protest actions (civil disobedience, property destruction) have become effective means of attracting media attention and raising public awareness about a desired issue. The media coverage and agenda dedicated to youth climate activism, primarily initiated by the “School strike for climate” in 2018 led by Greta Thunberg, have greatly contributed to the political and public discourse on youth climate activism. However, in contrast to the emergence of youth climate activism focused on the destruction of the world’s artistic heritage, a certain negative approach has been observed, as well as the frameworks of media presentation of recent excesses in destroying images of immeasurable value to humanity on a global scale.

The purpose of this paper is to determine the media presentation of two types of youth climate activism in Croatian online portals. The research aimed to compare the characteristics of presentation in a deliberate sample of Croatian portals ($N = 3$) and articles related to youth climate activism ($N_1 = 130$) and youth activism focused on the destruction of world artistic heritage ($N_2 = 20$). The study applied quantitative and archival methods at a descriptive level, including content analysis, document analysis and synthesis.

The results obtained from the analysis of media posts in this sample indicated that the topic is not as prominent in the media and there is a difference in the negative tone of the text when it comes to youth climate activism focused on the destruction of world artistic heritage. This suggests that journalists may not adhere to the fundamental journalistic standard of objectivity in these cases. When such media presentations are combined with the generally low level of public awareness, it can be assumed that the media may more easily reinforce negative public opinion on this important issue.

Keywords: youth climate activism, youth climate activism damaging world art heritage, journalistic standards, negative media frames

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Problemski okvir rada	1
1.2. Svrha i cilj rada	2
1.3. Struktura rada	2
2. AKTIVIZAM: VRSTE I OBLICI	3
2.1. Društveni aktivizam	4
2.2. Politički aktivizam.....	4
2.2.1. <i>Radikalni aktivizam</i>	6
<u>2.2.1.1. Primjeri radikalnog aktivizma</u>	7
2.3. Digitalni aktivizam	7
2.4. Ekološki aktivizam	8
2.4.1. <i>Klimatski aktivizam</i>	9
<u>2.4.1.1. Povijest klimatskog aktivizma</u>	9
<u>2.4.1.2. Brundtlandov izvještaj, “Our Common Future”</u>	9
<u>2.4.1.3. Klimatski aktivizam 21.stoljeća</u>	10
<u>2.4.1.4. Pariški sporazum</u>	10
<u>2.4.1.5. Kyoto protokol</u>	11
<u>2.4.1.6. Klimatski aktivizam mladih</u>	12
3. OBILJEŽJA PREZENTIRANJA MEDIJA O KLIMATSKOM AKTIVIZMU MLADIH	13
3.1. Neki primjeri članaka o klimatskom aktivizmu mladih u Hrvatskoj	14
3.2. Radikalni klimatski aktivizam mladih kod uništavanja svjetske umjetničke baštine u hrvatskim medijima	14
4. METODOLOŠKI OKVIR	16
4.1. Metode prikupljanja i obrade podataka	16
4.2. Rezultati i diskusija	16
4.3. Portal Index.hr	20
4.4. Portal 24 Sata	23
4.5. Portal Jutarnji list	25
5. ZAKLJUČAK	32
6. LITERATURA	34
9. POPIS SLIKA I TABLICA	41
6.1. Popis slika	41
6.2. Popis tablica	41

1. UVOD

Oduvijek sam zagovornik bolje Zemlje i oporavka okoliša te mi je stalo prenijeti to ostalim ljudima. Na ovaj me je rad potaknula današnja situacija u svijetu o kojoj se počelo puno pričati poslije pandemije COVIDA-19. Tijekom ljeta 2022. godine, počela sam se interesirati za klimatski aktivizam i pitati se može li se uistinu oporaviti naša Zemlja. Znajući koliko danas mediji imaju utjecaja na naša razmišljanja i stavove, izuzetno su važne njihove prezentacije određenih tema. Kako bih odgovorila na ta pitanja počela sam dublje istraživati klimatski aktivizam i uvidjela sam određene nedostatke u medijskoj prezentaciji a onda i pojavu promjena okvira i agende u tim temama, stoga sam odlučila pristupiti istraživanju u tom području te izradi ovog završnog rada.

Iako su radikalni prosvjedi koji se temelje na građanskom neposluhu i uništavanju tuđe (korporativne) imovine putem medijskog praćenja skrenuli pažnju šire javnosti na aktivističke probleme, do pojave Grete Thunberg i njezinog „Školskog štrajka za klimu“ još 2018. godine, te zaokreta u politici na globalnoj razini u tom kontekstu, klimatski aktivizam mladih nije bila često korištena medijska agenda.

1.1. Problemski okvir rada

Aktivizam se prema mrežnom izdanju Hrvatske enciklopedije¹ definira kao određeni pogled na svijet preko kojeg se naglašuje vrijednost svjesne, aktivne i voljne aktivnosti koja se odnosi na utjecaj na okoliš, društvo i kulturu. Proleksis enciklopedija² definira aktivizam kao određeni nadzor preko koje se ističu važnosti ljudskog djelovanja, kako bi stvarali i mijenjali svijet, a i društvo. Pošto je aktivizam vrlo širok pojam, postoji jako puno njegovih smjerova i oblika, a najčešće se dijeli na: društveni aktivizam, politički aktivizam, digitalni aktivizam i ekološki aktivizam.

Za potrebe ovoga rada detaljnije ću prikazati radikalni aktivizam koji potječe iz političkog i klimatski aktivizam koji potječe iz ekološkog, te i njihovu kombinaciju - klimatski radikalni aktivizam mladih. Nedavni ekscesi mladih aktivista – konkretno, događaji uništavanja svjetske umjetničke baštine, opet su skrenuli na ove radikalne aktiviste medijsku pozornost. Obilježja prezentacije, medijski okviri pa čak i pozivanja javnosti i zakonodavaca na drastične kazne za aktiviste, podijelila je i stručnu i medijsku javnost u podršci ove vrste klimatskog aktivizma. U tom kontekstu smješta se i moje istraživanje.

¹ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1226>

² <https://proleksis.lzmk.hr/7524/>

1.2. Svrha i cilj rada

Svrha ovog rada je ustanoviti kakva je medijska prezentacija hrvatskih portala pojedine vrste klimatskog aktivizma mladih. Istraživanje ima za cilj na namjernom uzorku hrvatskih portala, usporednom analizom sadržaja utvrditi obilježja objava o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine.

U odnosu na definiranu svrhu i cilj, postavljena su sljedeća istraživačka pitanja:

IP1: Koja su obilježja medijske prezentacije klimatskog aktivizma mladih na odabranim hrvatskim portalima?

IP2: Razlikuju li se objave o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine u odnosu na analizirane hrvatske portale?

1.3. Struktura rada

Ovaj rad je strukturiran u nekoliko dijelova, a u uvodnom je djelu predstavljen problemski okvir, svrha rada i cilj rada. U drugom poglavlju obrađuju se vrste i oblici aktivizma kao angažirane aktivnosti. Treće poglavlje rada spominje obilježja prezentiranja medija o klimatskom aktivizmu mladih. Četvrto poglavlje sadrži metodološki okvir te rad završava sa zaključkom. Prikazana je literatura, te popis slika i tablica.

2. AKTIVIZAM: VRSTE I OBLICI

Aktivizam Martin Brian (2007: 19) definira kao :“*djelovanje koje nadilazi konvencionalnu politiku, obično je energičnije, strastvenije, inovativnije i predano.*“.

Adrienne Maree Brown (2019: 14) u svojem djelu ističe :“*Aktivizam podrazumijeva napore usmjerene na promicanje, ometanje, usmjeravanje ili intervenciju u društvene, političke, ekonomske ili ekološke reforme s ciljem ostvarivanja promjena u društvu prema percipiranom većem dobru.*“.

Aktivizam je put kojim se skreće velika pozornost javnosti na određeni cilj. Središte aktivizma označuje poduzimanje akcije i pozivanje na različite pozitivne promjene. Također uključuje nadahnuće i podršku drugim predanim i strastvenim ljudima (Jolie i Bueren 2021: 191).

David Salisbury (2019: 15) u svojem djelu ističe dvije glavne pretpostavke o aktivizmu, aktivizam je vrlo određena stvar odnosno aktivizam se sastoji od previše različitih stvari te je stoga potpuno zbunjujući. Značenje aktivizma dolazi između tih pretpostavki, on može biti kompliciran ili jednostavan, strategijski ili spontan, lagan ili agresivan, predvođen pojedincem ili kolektivom. Upravo zbog tih raznolikosti moguća je zbunjenost od strane pojedinca kod razmišljanja o „ispravnom načinu“ stvaranja promjene.

U djelu Alexandra Dumbadze i Suzanne Hudson (1989: 1) navodi se kako aktivizam promovira velike napore koji su usmjereni na ostvarivanje pravnih, ekonomskih, društvenih, političkih ili okolišnih promjena. Strategije aktivizma sadrže nasilne odnosno prolazne aspekte kao i velike napore od strane kolektiva, pa i pojedinca. Posebno nakon društvenih promjena koje su bile prisutne krajem 1960-ih i početkom 1970-ih, aktivistička se umjetnost paralelno razvijala s različitim oblicima takozvanog protivljenja. Temelji aktivista, da se počnu baviti s političkim pitanjima u SAD-u, bili su protesti protiv Vijetnama, borba za prava žena, odnosno građanska prava, i mnogi drugi manji prosvjedi. Također, u Južnoj Americi počeli su se stvarati radovi od strane umjetnika kako bi imali mirovne proteste protiv vojnih režima, dok su se u zemljama Istočnog bloka i bivšem Sovjetskom Savezu umjetnici koristili poezijom kako bi kritizirali život pod totalitarnim vladama. Nadalje je kriza AIDS-a tijekom 1980-ih godina u SAD-u potaknula niz aktivističkih radova koji su se fokusirali na nasljeđe feminizma te su time mijenjali uvjete s politike spola na onu koja uključuje i seksualnost. Krajem 1980-ih godina, nakon kulturalnih ratova, umjetnici su se počeli baviti onim što je postala politika identiteta u umjetnosti koja je ujedno propitkivala neravnotežu u rasi, seksualnosti i klasi pojedinca. Propitkivanje samoga sebe i odrazi o samo-predstavljanju postali su globalni te već 1989. godine svjedoči o protestima koji su doveli

do pada Berlinskog zida. Nadalje ratovi u Afganistanu i Iraku, kao i protesti na Bliskom Istoku, postali su katalizator aktivističkim umjetnicima. Aktivistički umjetnici se razlikuju, neki rade sami, a neki u kolektivima, neki traže direktne interakcije, dok drugi reprezentativne učinke, neki se obraćaju medijskim agencijama, intimnijoj umjetničkoj publici ili zakonodavcima, dok se drugi usredotočuju na zajednicu.

2.1. Društveni aktivizam

Društveni je aktivizam ključan za pravosuđe te kako bi se moglo steći političku i društvenu legitimnost, kako bi se moglo prijeći iznad pravde koja je utemeljena na zakonu i najvažnije suočiti s izazovima davanja smislenog doprinosa pitanjima socijalne pravde (Kosuri 2022: 39).

Također usmjeren je na niz uzroka kao što su zaštita okoliša, rodni identiteta, prava i prava LGBTIQ zajednica i pojedinaca te usluga poput stanovanja (Pointer i dr. 2016: 1).

Društveni odnosno socijalni aktivizam odnosi se na određene akcije koje su ključne za promjenu socijalnih politika te podižu svijest o potrebama i problemima ugroženih skupina. Socijalni radnici također spadaju u takve akcije jer se oni bore za osnaživanje ranjivih skupina i pojedinaca stoga je ključno uključiti socijalne radnike u socijalni aktivizam kako bi se što bolje zaštitila prava ugroženih skupina. Najranjivije segmente društva upravo čine ugrožene skupine te se zaštita njihovih prava smatra nužnom kako bi se osigurala društvena pravda. Zbog značajnijih problema u području zaštite prava ugroženih skupina naglašava se upravo prisutnost socijalnih radnika u socijalnom aktivizmu kako bi se prevladali problemi u tom području (Uzunaslanić 2023: 178).

Tako da možemo zaključiti kako u društveni aktivizam spadaju drugi razgranati aktivizmi, kao što su: aktivizam ljudskih i socijalnih prava, LGBTIQ+ aktivizam, aktivizam za mir, aktivizam za zdravlje, aktivizam za pristojan rad, aktivizam za pravdu i mnogi drugi. Također u njega mogu spadati i kulturni odnosno umjetnički aktivizam pošto se, kroz umjetničke izraze, mogu angažirati oko društvenih pitanja i tako poticati promjene, kao i u politički aktivizam zbog mogućnosti zalaganja za slobodu izražavanja i slobode govora, kao i borbe protiv korupcije. Društveni aktivizam pokriva jako široko područje čime svaka vrsta aktivizma ima njegovih grana.

2.2. Politički aktivizam

Pippa Norris (2004: 9) je u svojem djelu istaknula kako su događaji kao Velika depresija 1920-ih i 1930-ih, kraj Drugog svjetskog rata, studentski prosvjedi tijekom 1960-ih te dramatični prijelaz na demokraciju u postkomunističkoj Europi imali veliki utjecaj na politički aktivizam.

Najizrazitije promjene bile su: poštenu izbore, jačanje demokracije u središnjoj Europi i širenje civilnog društva, te su upravo oni transformirali političko izražavanje i mobilizaciju zemalja. Krajem Hladnog rata 1990-ih promijenile su se vanjska i obrambena politika te su s tim Europljani doživjeli velike strukturalne promjene kod funkcioniranja demokracija kroz utjecaje članstva u Europskoj uniji. To je ograničilo autonomiju države-nacije i s tim se smanjila važnost nacionalnih parlamentarnih izbora.

Najčešće se povezuju politički aktivizam i stranačka politika te skupine civilnog društva koje imaju karakteristike političkih aktivista su usklađene sa političkim strankama odnosno političkim ciljevima kao što su izazivanje oblika vlasti ili zahtijevanja ljudskih prava (Yang 2009: 35).

Hakim Marquez Duband (2003: 3) je u svojem djelu istaknuo da je politički aktivizam bio sastavljen isključivo od osoba koji su uvjereni u određenu istinu. Velika je mogućnost da se nikada ne bi dogodila promjena u stabilnosti koja je obilježila povijest te bi radikalni konflikt bio značaj naše povijesti. Bila bi prisutna tišina oko istine na različitim stranama koje su u sukobu, taktika odgađanja odnosno oklijevanje da se podrže te stranke su upravo doprinijeli trenucima koji su bili ključni oko ostvarivanja, izmjenama pa čak i nestanku određenih pokreta. Hakim Marquez Duband je izjavio: „*Jacques Derrida, istaknuti francuski filozof je iskoristio termin „Différance“ kako bi najbolje izrazio prisutnu poziciju izvan razlike prikazane kao nespojive suprotnosti: mjesto i vrijeme u kojem nije niti jedno niti drugo, uravnoteženo sudjelovanje svih mogućnosti uz bok postavljenim mogućnostima ili izmještanje samog problema razlike. Derrida ga je opisao kao proces koji istodobno odgađa i razlikuje se u dinamici koja pozdravlja različitost.*“

Gledajući na politički aktivizam kao „*Différance*“ označava se kao stav koji se mora kultivirati međutim obično se takav stav tretira kao problem kojeg je potrebno riješiti, a ne kao mogući pristup unutar političkog okvira. Razlog tomu je težak i nestalan stav koji nije povoljan i na kojeg se ne može osloniti. Oni koji nisu uvjereni u istinu podupiru suprotnost te tada surađuju sa protivničkom istinom i sudjeluju u strategijama te strane. Politički proces je dijalektičan u kojem se dvije ili više istina bori stoga je jedini mogući oblik sudjelovanja pristajanje uz jednu od njih, koristeći se razmišljanjem kako bi se uvjerali u pogrešnost drugih stavova. Prisutni nedostatak angažmana s nekim od istina rezultira postojanjem nepolitičkih osoba (Duband 2003: 4).

Modeli političkog aktivizma su pogodni promjenama kako će ljudi napuštati dom zbog radnih prilika i obrazovanja, osnivanja obitelji te ulaska u mirovinu. Svaka životna faza pojedinca izlaže ljude različitim političkim mrežama, npr. tijekom fakultetskog obrazovanja mladi se mogu priključiti u studentsku politiku ili sveučilišne društvene skupine prije nego li se na kraju pridruže sindikatu i strukovnim udrugama kada uđu u plaćeni radnički kadar. Nadalje, postaju uključeni u

udruge roditelja i nastavnika odnosno lokalne zajednice u ranijoj srednjoj dobi. Tijekom životnih faza očekuje se i mijenjanje ponašanje ljudi u odnosu na njihov životni ciklus (Norris 2004: 8).

2.2.1. Radikalni aktivizam

Glavno pitanje građanske neposlušnosti se proučava u političkoj znanstvenoj literaturi gdje se priupituje njihova legitimnost i kombinacija sa institucijama u demokraciji. Članak 35 „*Deklaracija o ljudskim pravima*“ iz 1793. godine navodi: „*kada vlast krši prava naroda, pobuna je za narod i za svaki dio naroda najsvjetlije pravo i naj neophodnija dužnost.*“ Radikalni ekolozi smatraju da države diljem svijeta nisu u mogućnosti zaštititi svoje građane od katastrofalnih posljedica iskorištavanja prirodnih resursa. Zbog brojnih neuspjelih pokušaja, da bi se u okviru zakona nagovorilo moćne da djeluju, ističu kako je takva situacija takva da opravdava građansku neposlušnost (Chiroleu-Assouline i Lambert-Mogiliansky 2020: 2).

Tijekom 1980-ih godina su aktivisti prešli na radikalniju stranu u SAD-u zbog razočarenja kompromisa, nedostatka napretka i profesionalizacije velikih organizacija. Tada je njihovo rješenje uključivalo više zahtjeva, manje kompromisa i sveobuhvatno forsiranje svojih ciljeva preko agresivnih oblika aktivizma. Zemlja prvo, odnosno „*Earth First!*“ je bila osnovana te iste godine kao izravna akcijska skupina koja je bila spremna na građanski neposluš, kao što su blokade na cestama i blage sabotaze. Većina tih akcija bile su ilegalne te su uključivale i uništavanje imovine, vezanja za stabla, uništavanja gradskih radnih vozila i slično (Matzke 2018: 17).

Kolektivne prosvjedne radikalne akcije postale su učinkovito sredstvo oko privlačenja medijske pozornosti, a preko njih aktivisti su i postigli senzibilizaciju šire javnosti. Zbog tih razloga aktivisti su shvatili radikalne akcije kao jedini način da političari i korporacije postanu svjesni problema. Ključna taktika unutar pobune je izvođenje same, koja uključuje građanski neposluš kako bi pobuna rezultirala uhićenjem. Uhićenje zahtijeva određenu predanost od strane aktivista, a može postati i opasno. Iz tog razloga aktivisti su prijevremeno istrenirani i upoznati s različitim scenarijima koji bi bili mogući tijekom uhićenja. Aktivisti ističu kako je radikalna metoda upravo uhićenje i da je ona najradikalnija taktika od ostalih metoda koje se koriste tijekom prosvjeda (Pickard i dr. 2020: 257).

Jolie i Buerren (2021: 202) u svojem djelu ističu kako je ključno za aktiviste uvjeriti ljude koji su na vlasti da ih podrže. Političari su dužni saslušati svaku osobu koja im želi nešto poručiti

tako da ih se može pozvati na odgovornost te ih na taj način pritisnuti kako bi mogli uvesti promjene.

Demokratsko društvo podosta utječe na logiku prosvjeda zbog ovisnosti javne potpore. Radikalni aktivisti pokušavaju skrenuti pozornost na pitanja u svijetu koja uključuju provokativne akcije koje jačaju njihovu pregovaračku stranu s vladinim agencijama i industrijom. Cilj zahtjeva oko prihvaćanja kazne za sudjelovanje u nezakonitim prosvjedima je spriječiti crte terorista i ostvariti jaču poziciju od strane vlade i industrije (Pickard i dr. 2020: 255).

2.2.1.1. Primjeri radikalnog aktivizma

Od početka 1970-ih godina svjedoči se o usponu globalnih ekoloških pokreta te su se tada članovi borili za svoju korist preko miroljubivih prosvjeda i uz poštovanje zakona. Međutim, tijekom ranih 90-ih godina jedna je od grupa počela koristiti nasilnije metode kako bi došli do svojega cilja. Grupa „*Earth Liberation Front*“ ili skraćeno ELF je prvobitno bila osnovana u Europi, no poznata je po napadima u najmanje 17 zemalja po cijelom svijetu. Napadi su bili usmjereni na različita gradilišta do opreme za šumarstvo na ruralnim područjima. Unatoč velikom broju napada nije rezultiralo niti jednom smrtnom slučajem, ali je uzrokovano otprilike 76 milijuna dolara štete na imovini (Tennies 2017: 2).

Grupa „*Antifa*“ je skraćenica za izraz „anti-fašistički“ te se ona odnosi na grupu ekstremnih ljevičara koji se protive svemu što smatraju rasističkim, fašističkim ili bilo kojim drugim desničarskim ekstremima. Najčešći simbol kojim se koristi grupa Antifa je kombinacija crne zastave anarhista iz 19. stoljeća i crne zastave revolucije iz 1917. godine. Od njihove strane su često organizirani kontra-protesti kako bi poljuljali okupljanja od strane desničara. Često su njihovi protesti organiziraju noseći crnu odjeću, šalove, sunčane naočale, skijaške maske i slične predmete kako bi prekrili svoje lice i identitet. Također koriste se eksplozivnim napravama i ručno izrađenim oružjem te se koriste vandalizmom tijekom svojih protesta. Također članovi grupe organiziraju svoje proteste preko društvenih medija, no sa šifriranim porukama i servisima kao što je Signal (Jones 2020).

2.3. Digitalni aktivizam

Razne globalne krize pa i pandemija COVIDa-19 su istaknule preko mjerenu važnost digitalnog aktivizma. Zbog prisutnih ograničenja i zabrana okupljanja uživo organizacije društvenih pokreta su se morale osloniti na digitalne platforme. Upravo zbog toga prelazak na

Internet se ubrzao te je taj učinak i ostao nakon pandemije. Različite organizacije društvenih pokreta su prihvatile digitalni aktivizam te su se počele zauzimati za određeni cilj koristeći se društvenim medijima te tako počeli vršiti pritisak na poslovne subjekte oko mijenjanja njihove prakse (Ghobadi i Sonenshein 2023: 3).

Pojava digitalnog aktivizma na društvenim medijima je devalizirani oblik aktivizma čija je glavna svrha napraviti da se osjećaju dobro oni koji ga prakticiraju. U takvom pogledu dodaje se i izraz „*klikativizma*“ zbog mogućnosti i nužnosti korištenja alata na društvenim mrežama koje ne zahtijevaju veliki trud od strane korisnika, kao što bi bilo dijeljenje objava, potpisivanje peticija, lajkanje i drugo. Također uz digitalni aktivizam se ističe i pojam subaktivizma kako bi se mogao konceptualizirati utjecaj platformi na građansko i političko sudjelovanje (Castillo-Esparcia i dr. 2023: 3).

Bakardijeva je Maria (2009) u svojem djelu definirala subaktivizam kao „*vrstu politike koja se razvija na razini subjektivnog iskustva i uranja u tok svakodnevnog života*“, kao način da se osnaži građanstvo koji su ujedno i korisnici interneta i koji ga koriste kao mogućnosti izražavanja svojega političkog odnosno socijalnog stava. Stoga subaktivizam ukazuje na važnost građanstva koja koristi tehnologiju komunikacije te se tako izrazio u javnoj sferi. Preko njega se prekidaju razlike između apolitičkih i antipolitičkih stavova i tradicionalnog aktivizma te se ističe na individualizaciju društvenog odnosno političkog angažmana koji su karakteristični za pokrete 21. stoljeća.

Zbog interneta nastala je potpuno nova generacija informiranih građana koju su postali više svjesni pa ujedno i angažirani oko društvenih pitanja. Takozvana nova tehnologija stvorila je i aktivizam putem društvenih medija, unatoč raznolikim kritikama da je takav aktivizam „lijen“, imao je veliki i značajni utjecaj (Vansanglura i Deori 2022: 185).

2.4. Ekološki aktivizam

Ekološki aktivizam ima široko područje i razne aktivističke grupe, aktivisti iz ekološkog aktivizma bave se zaštitom životne sredine osoba, zaštitom životinja, životnom sredinom zdravih metoda za čovječanstvo, što uključuje klimatski aktivizam, kao i mnogim drugim raznim područjima (Nadjadj).

Unatoč zabrinutosti, ljudi se razlikuju po razini svojega ekološkog osjećaja i u mjeri u kojoj su odlučni uložiti svoje vrijeme u ponašanje koje je usmjereno na očuvanje ili poboljšanje kvalitete okoliša. Stoga se neki pojedinci odlučuju na lakša ponašanja poput recikliranja ili kupnju ekološki prihvatljivih proizvoda, no neki se pojedinci odlučuju na teže odluke. Educiranje ljudi o ekološkim

pitanjima, sudjelovanje u demonstracijama usmjerene na zaštitu okoliša zahtijeva veću koncentraciju od strane pojedinca i više predanosti te najvažnije motivacija (Séguin i dr. 1998: 629).

2.4.1. Klimatski aktivizam

2.4.1.1. Povijest klimatskog aktivizma

Izvešće o zagađenju okoliša pod imenom „*Restoring the quality of our environment*“³ napisano 1965. godine ističe kako će se do 2000. godine povećati ugljični dioksid te će doseći 25% u atmosferi. Takva promjena je dovoljna da se uvide velike klimatske promjene i sigurno će napraviti velike promjene u temperaturi i drugim svojstvima atmosfere. Naglašuje kako moguće klimatske promjene mogu biti ključne za opstanak ljudske vrste.

Wallace Smith Broecker (1975: 460) je, u svojem djelu, popularizirao riječ globalno zatopljenje te je naglasio kako je činjenica pada globalne temperature u posljednjih nekoliko godina smanjila brigu oko problema vezanog za ugljični dioksid. Nadalje ističe svoj argument koji će rezultirati suprotno, te ističe veliku mogućnost da smo trenutno na rubu nekoliko desetljeća dugog razdoblja brzog zagrijavanja.

2.4.1.2. Brundtlandov izvještaj, “Our Common Future”

Mojib Latif u svojem djelu (2009: 13) ističe kako nas znanstvenici već desetljećima upozoravaju na naš negativan utjecaj prema prirodi. Ujedinjeni narodi su već 1983. godine osnovali Svjetsku komisiju za okoliš i razvoj koja je 1987. godine objavila Brundtlandov izvještaj pod nazivom “*Our Common Future*”. Brundtlandov izvještaj⁴ je predstavio koncept koji bi potencijalno mogao spasiti čovječanstvo od mogućih budućih katastrofa i koji bi pomogao pronaći put koji će nas vratiti odgovornom načinu života i konceptu dugoročnog ekološkog održivog korištenja resursa.

Brundtlandov izvještaj ističe riječ “održivost” koja predstavlja razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjosti bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe. Gro Harlem Brundtland je istaknuo u Brundtlandovom izvještaju kako je tadašnjica bila obilježena povlačenjem od društvenih briga. Znanstvenici su počeli isticati hitne i kompleksne probleme koji

³ <https://www.scribd.com/doc/246696496/PSAC-1965-Restoring-the-Quality-of-Our-Environment>

⁴ https://www.researchgate.net/publication/278036532_Sustainable_Development_in_the_Brundtland_Report_and_Its_Distortion_Implications_for_Development_Economics_and_International_Cooperation

će utjecati na naš opstanak, kao što su: prekomjerno zagrijavanje Zemlje, ozonske rupe odnosno uništavanje ozona, zagađenje okoliša te mnogi drugi. Nakon istaknutih briga zahtijevalo se na više detaljnijim istraživanjima i dodjeljivanjima problema određenim slabo opremljenim institucijama, kako bi se naučile nositi s tadašnjom situacijom. Svjetska komisija za okoliš i razvoj osnovana je tijekom velike brige oko okoliša i ljudske budućnosti. Komisija je uvjerena u mogućnost izgradnje budućnosti kao pravednije i sigurnije, s naglaskom na njezinom počivanju na politici i praksi koji će služiti širenju i održavanju ekološkog razvoja. Međutim naglasak se stavlja na velikim promjenama nad trenutnim pristupima, kao što su: promjene u perspektivi, stavovima i životnom stilu. Ključna je promjena politike koja će uspješnije rješavati pitanja oko okoliša i razvoja država i međusobnoj suradnji (Hoyos i dr. 2010: 14-30).

2.4.1.3. Klimatski aktivizam 21.stoljeća

Percepcija klimatskih promjena od 1993. do 2018.godine dokumentirala je da su glasovi mladih o klimatskim promjenama postali mnogo istaknutiji i rašireniji (Lee i dr. 2020).

Tijekom početka 2020. godine klimatski aktivisti su počeli planirati razne nove demonstracije i pothvate koje bi bile prisutne cijelu godinu. Međutim, početak pandemije Covida-19 i provedbama socijalnog distanciranja, klimatski su aktivisti bili natjerani otkazati dogovorene prosvjede te su se fokusirali na stvaranje aktivizma na internetu. Tijekom travnja, iste godine, svijet je sudjelovao u digitalnim prosvjedima povodom 50.-te obljetnice Dana planeta Zemlje (Fisher i Nasrin 2020: 6).

2.4.1.4. Pariški sporazum

Kako je UNCC objavio na svojoj stranici pod imenom :“ *The Paris Agreement, What is the Paris Agreement?*“⁵ :“*Pariški sporazum pravno je obvezujući međunarodni ugovor o klimatskim promjenama. Donijelo ga je 196 stranaka na Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama u Parizu u Francuskoj 12. prosinca 2015.godine, a stupio je na snagu 4. studenoga 2016. godine.*“

Također Ujedinjeni narodi objavili su papir pod nazivom :“ *The Paris Agreement*“ gdje se ističe kako sporazum stupa na snagu 30 dana nakon 4. studenog 2016. godine koji uključuje najmanje 55 stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime. Stranke su

⁵ https://unfccc.int/sites/default/files/resource/parisagreement_publication.pdf

deponirale svoje isprave o ratifikaciji, prihvaćanju i odobrenju odnosno pristupanju s glavnim tajnikom Ujedinjenih naroda (UNFCCC 2016).

Europska Unija je prva gospodarska sila koja je postavila svoje ciljeve pod Pariškim sporazumom, obećala je smanjiti emisije ugljikovog dioksida za 40 posto do 2030. godine za razliku od razine ugljikovog dioksida iz 1990.godine. U lipnju 2021.godine stupio je na snagu Europski propis ⁶o klimi gdje se postiže klimatska neutralnost do 2050. godine koja je u skladu sa Zelenim planom te tako postaje zakonski obvezujući (Europski parlament 2019).

2.4.1.5. Kyoto protokol

UNCC je objavio na svojoj stranici članak pod imenom “*What is the Kyoto Protocol,*” ⁷ gdje ističe kako je Kyoto protokol donesen 11.prosinca 1997. godine, no, zbog složenih postupaka ratifikacije, stupio je na snagu tek 16.veljače 2005. godine. Protokol operacionalizira Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama tako da obvezuje industrijalizirane zemlje i gospodarstvo u tranziciji, kako bi smanjili emisije stakleničkih plinova u skladu sa postavljenim ciljevima. Ukratko Konvencija traži od zemalja da se donese određena politika na snagu i mjere ublažavanja te da se promjene izvještavaju periodički. Trenutno postoje 192 zemlje Kyotskog protokola, u samom prilogu se utvrđuju obvezujući ciljevi smanjenja emisija za 37 industrijaliziranih zemalja i gospodarstva u tranziciji.

Christoph Böhringer (2003: 1) u svojem radu imenom „*The Kyoto Protocol: A Review and Perspectives*“ ističe kako ciljevi i rasporedi na kojima se temelji Kyotski protokol nisu napravljeni iz jasne analize troškova, odnosno koristi, zbog velikih nesigurnosti o klimatskim promjenama od strane znanosti. Uostalom, konačna verzija podrazumijeva umjereno smanjenje emisija i troškove prilagodbe strankama, stoga se čini neutemeljenim optužiti Kyoto protokol za nedostatak u konačnom cilju gospodarske politike. Protokol za sada pozitivno djeluje na troškovno učinkovitoj provedbi smanjenja emisija. Većina ekonomista je imala pozitivno stajalište prema Kyotu protokolu budući da je on bio prvi međunarodni sporazum o okolišu kojemu je cilj postići pozitivne okolišne rezultate koristeći tržišne instrumente.

⁶ <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20191115STO66603/eu-i-pariski-sporazum-put-prema-klimatskoj-neutralnosti>

⁷ https://unfccc.int/kyoto_protocol

2.4.1.6. Klimatski aktivizam mladih

Jessica Murray je na portalu The Guardian 2020-te godine objavila članak imenom „*We want to keep the momentum going*“ gdje se ističe kako je pandemija, odnosno lockdown, tijekom Covida-19 spriječila velika okupljanja ljudi diljem svijeta. Pošto su klimatski aktivisti trebali naći novi način okupljanja, preselili su se na Internet. Tijekom korone, aktivisti su ulice zamijenili internetskim stranicama i preselili su se na masovne video pozive, a plakate i različite transparente zamijenili su objavama fotografija koristeći se hashtagovima kako bi se slike mogle proširiti internetom. Dominique Palmer je izjavio za The Guardian: „*Započeli smo s digitalnim štrajkom jer želimo održati zamah, tako da kada se pandemija obuzda još uvijek imamo tu energiju i možemo se vratiti na ulice.*“.

U djelu Alexandra Katea (2020: 8) ističe se kako je nova, takozvana generacija Z u dobi od 12 do 22 godine počela preuzimati društvene mreže, organizirati prosvjede i održavati govore, osim prosvjeda mladi su počeli pisati knjige, osnivati neprofitne organizacije te su se okrenuli rješavanju problema. Mladi ne čekaju nikakvo odobrenje jer su u njihovim očima ulozi previsoki.

2.2.1.2. Radikalni klimatski aktivizam

Klimatske promjene su postale javna tema tijekom 1980-ih godina te ujedno i fokus kontroverznih protesta koje su bile popraćene izravnim akcijama tijekom 2000-ih godina. Kamp za klimatsku akciju ili „*Climate Camp*“ se upravo pojavio 2000-ih koristeći se takozvanim taktikama izravne akcije. Kamp je gasio inspiraciju izravnih akcija protiv izgradnje ceste i ranijih ekoloških pokreta te je uključivao mali broj visoko motiviranih prosvjednika koji su se držali svoje trodijelne strategije. Prva je točka isticala kako moraju biti nenasilni, ali, uz to, trebaju poremetiti izravne akcije događaja koje su usmjerene na starim načinima oko globalnog zagrijavanja. Zatim, navodi se kako je eksperimentiranje performativno s održivim alternativnim životnim praksama i zadnja je točka istaknula kako je bitno međusobno obrazovanje i istraživanje problema. Klimatski kampovi su se počeli širiti po cijelom svijetu te su službeno prestali postojati 2012. godine (Corry i Reinerformat 2021: 200).

3. OBILJEŽJA PREZENTIRANJA MEDIJA O KLIMATSKOM AKTIVIZMU MLADIH

Mediji današnjice su formirali javno mnijenje te s vremenom oblikovali vladu, politike i usmjerili javnost prema određenim stavovima i djelovanjima stoga su postali neophodni u našem društvu. Od tradicionalnih do novih medija popularnijeg naziva „društvene mediji“ masovni mediji pružaju najbolju opciju oko usmjeravanja informacija o ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbama koje te poruke zagovaraju kako bi se ostvarili željeni rezultati. Razlog tome je zato što masovni mediji imaju mogućnost prenijeti poruku svima i svugdje (Okon 2023: 6).

Mediji i njihova uloga su vrlo važni u konfliktnim situacijama, u takvim okolnostima mediji preko svojega izvještavanja mogu djelovati pozitivno odnosno negativno na društvo. Njihovo izvještavanje ima veliki utjecaj na društvo, stavove javnosti kao i na rješavanje sukoba. Iako danas mediji imaju puno nedostataka još uvijek igraju veliku ulogu u demokratskom društvu, oni pomažu oko shvaćanja što se događa i koje su novosti odnosno informiraju građane i tako kod njih stvaraju određene emocije. Mediji su postali naj utjecajni alat u uvjeravanju nacionalnih politika i sigurnosti (Salvin i Maheema 2023: 7).

Shaun Wilson (2020: 3) je istaknuo kako se tijekom početka pandemije COVID-19 mnoge vlade širom svijeta su ograničavale način na koji se klimatski aktivizam mogao zakonito izražavati gledajući javni kontekst. Dok su se neki novi razvoji kod korištenja inovativnih taktika pokazali kao metoda koja zaobilazi postojeći zakon te tijekom COVIDA-19 takve taktike postaju nova normalnost. Društveni mediji se ne koriste samo kao digitalna novinska platforma koja sadrži događaje, razgovore, medije i članke već su postali progresivni.

Upravo iz progresivnosti proizlazi remetilačka platforma koja omogućuje kolektivnu svijest što dovodi do olakšavanja i omogućava način aktivizma koji je kontroliran. Takav nagli pristup reformi u području klime se upravo temelji na pretpostavci da se nikakve akcije vezane za klimatske promjene nisu poduzele. Kada se osvrnemo na razdoblje od 2019. godine do danas, primjećujemo da se naša ovisnost o digitalnim medijima povećala. Klimatski aktivizam u digitalnom prostoru može biti povoljan odnosno nepovoljan. Povoljan može biti jer ima obilje digitalno integriranih alata koji su dostupni masama na razini aktivnosti. Međutim istovremeno može biti nepovoljan pošto je prisutno ograničavanje koje je prisutno zbog pomaka na političkoj razini koji stavljaju prioritet na ekonomski oporavak iznad oporavka klimatske krize (Wilson 2020: 4).

3.1. Neki primjeri članaka o klimatskom aktivizmu mladih u Hrvatskoj

Vuko Ljubica je za Jutarnji list 15. listopada 2022. godine objavila članak pod nazivom „*Nadamo se da će poruka o klimatskoj krizi doprijeti do što većeg broja ljudi.*“ su istaknuli kako je na fasadi osnovne škole Braće Ribar u Sisku oslikan mural koji je posvećen alarmantnim posljedicama globalnog zatopljenja te su priložili i sliku. Nadalje ističe se kako se nastavljaju aktivnosti za mlade koje se provode u okviru Europskog klimatskog pakta te se preko njih građane žele potaknuti na borbu protiv klimatskih promjena. Serija ekoloških murala po školama diljem Hrvatske upozorava na važnost očuvanja okoliša od strane ljudskog utjecaja. Hrvoje Kraljević, iz kolektiva Grafiti na gradele je istaknuo za Jutarnji list kako im je drago što putem umjetnosti skreću pozornost na globalni problem te objašnjava zašto su baš napravili mural polarnog medvjeda. Ističu se radionice koje su prisutne u osnovnoj školi te odgovornosti koju moraju preuzeti industrije i vlade kao i pojedinci. Nadalje se spominje borba protiv klimatskih promjena te Europski klimatski pakt koji bi uključio ljude u borbu, zatim se spominje Europski klimatski pakt pod nazivom *Count us in*, u koji se mogu priključiti svi građani odabirom jednog ili više osobnih ciljeva za zaštitu klime na platformi.

HRT Magazin je 01.11.2022. godine objavio članak „*Klimatski aktivizam: grafiti, ne vandalizam!*“, Maja Nijirjak je istaknula kako se dogodio novi incident u berlinskom prirodoslovnom muzeju. Naime klimatski aktivisti su se zalijepili za nosač kostura od dinosaura. Ističe kako se vodstva muzeja u Europi pitaju kako spriječiti takve incidente dok se u Hrvatskoj klimatski aktivizam provodi na edukativan način, sa četiri murala pozivaju na ekološku osviještenost. Prikazani murali su stablo pod staklenim zvonom u Osijeku, polarni medvjed u Sisku i zahvala Majci Prirodi u Zagrebu. Autori tih murala su iz skupine Grafiti na gradele te na svojim radionicama uče o ekologiji i kako su grafiti umjetnost a ne vandalizam. Kasnije se ističe pitanje o štetnosti grafita te se zaključuje kako se koriste najmanje štetni sprejevi. Dok se mnogi pitaju što su baš Van Goghovi Suncokreti ili Stogovi sijena od Moneta skrivili aktivistima, hrvati se tješe što su njihove školske fasade puno ljepše.

3.2. Radikalni klimatski aktivizam mladih kod uništavanja svjetske umjetničke baštine u hrvatskim medijima

Matea Zanić je 14. listopada 2022. godine objavila članak za portal 24 Sata pod nazivom „*VIDEO Dvije aktivistice na Van Goghovu sliku vrijednu 84,2 mil. dolara bacile juhu od rajčice*“ gdje je uz priloženu sliku i video istaknula: „*Nakon što su pokušale uništiti umjetničko*

djelo...“. Uz još nekoliko citata istaknulo se kako slika nije oštećena te da su aktivistice uhićene. Nadalje je Zanić objasnila koja je to skupina „*Just Stop Oil*“ i čime se oni točno bave.

Jutarnji list je 14. listopada 2022. godine objavio članak pod imenom *“Šok u nacionalnoj galeriji: Aktivistkinje bacile juhu od rajčice na jednu od najpoznatijih Van Goghovih slika!”* uz postavljene slike i video. Romina Peritz je u članku istaknula kako je taj incident izazvao šok kod posjetitelja također istaknute su riječi od dvije aktivistica i izjave posjetitelja koji su imali podvojena mišljenja. Članak završava sa nabrojanjem raznih akcija od srane klimatskih aktivista.

Index HR je 23. listopada 2022. godine objavio članak po nazivom *“Klimatski aktivisti pireom od krumpira zalili Monetovu sliku od 110 milijuna eura “u kojem opisuje kako su dvije aktivistice iz udruge “Letzte Generation” odnosno Posljednja generacija. U muzeju Barberini u Potsdamu aktivistice su prišle vrijednoj slici te je zalile pireom od krumpira te su se nadalje zalijepila na pod ispod slike. Kako piše Index HR udruga Posljednja generacija je i objavila tekst ispod nastale snimke dvije aktivistice “Mi ovaj #Monet činimo pozornicom, a javnost publikom. Ako je potrebno sliku prekriti pire krumpirom ili juhom od rajčice da podsjetimo da nas fosilna goriva ubijaju, onda ćemo vam dati pire krumpir na slici”* vjeruje se kako je ova akcija inspirirana sličnim akcijama koje se dešavaju diljem svijeta.

Nadalje Jutarnji list, 24. listopada 2022. godine objavljuje članak pod nazivom *“Aktivisti u novoj misiji: Poprskali sliku vrijednu 111 milijuna dolara, no o jednoj stvari možda nisu vodili računa“* i nadnaslovom *„napad u muzeju“* sa priloženom slikom i videom. Spominje se kako je slika bila „na meti“ klimatskim aktivistima uz objavljeni citat od strane aktivista iz grupe „Posljednja Generacija“. Na kraju je još dodana jсна slika koja je snimka zaslona sa mobilnog uređaja koja prikazuje stranicu Twitter i objavu od grupe „Posljednja Generacija“.

4. METODOLOŠKI OKVIR

4.1. Metode prikupljanja i obrade podataka

Za potrebe ovog rada, u cilju prikupljanja podataka pretraženi su mrežni izvori na pregledniku Google.hr, koji su obuhvatili bibliografske baze znanstvenih i stručnih radova te repozitorije kvalifikacijskih radova (bibl.irb.hr; researchgate.net, croris.hr, dabar.hr) te izvršeno namjerno uzrokovanje hrvatskih *news* portala. Kriteriji za pretragu su bili radovi i objave vezane uz klimatski aktivizam mladih u oba oblika te rang čitanosti hrvatskih informativnih portala sukladno izvješću Reuters-a 2023⁸.

Za kreiranje problemskog i teorijskog okvira upotrijebljene su arhivske metode te metode indukcije i sinteze pri oblikovanju teksta. Za obradu dobivenih podataka korištena je kvantitativna metoda analize sadržaja, a za potrebe klasifikacije i kategorizacije kreirani su kodni listovi i analitička matrica. Metodom analize sadržaja smatra se postupak proučavanja i raščlanjivanja nekog pisanog ili slikovnog materijala kojim se nastoje uočiti neke osobine ili poruke toga sadržaja (Lamza Posavec 2004), a tekst - kvalitativni sadržaj - potrebno je kvantificirati u kontekstu unaprijed zadanih kategorija, omogućujući pri tome sustavan i ponovljiv pristup (Bagarić i Mandić 2019: 2430).

Na osnovu niženavedenih dobivenih rezultata, uobličeni su zaključci.

4.2. Rezultati i diskusija

U nastavku je u tabličnom obliku prikazana provedba analize sadržaja, s dobivenim rezultatima.

Tablica 1. Namjerno uzorkovanje – uzorak medija i uzorak jedinica analize ($N_1=130$; $N_2=20$)

Naziv medija	Kod	Frekvencija N_1 (broj objava vezanih za klimatski aktivizam)	Frekvencija N_2 (broj objava vezanih za klimatski aktivizam usmjeren na oštećenje svjetske umjetničke baštine)
24 Sata https://www.24sata.hr/	P1	48	7

⁸ <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/croatia>

Index.hr https://www.index.hr/	P2	28	4
Jutarnji list https://www.jutarnji.hr/	P3	54	9
Ukupno		130	20

Tablica 2. Kodni list 1: Kategorizacija - Obilježja članaka

Kategorija	Potkategorija	Kod
Veličina	Vijest (do 10 redaka) Kratka forma (do 1 kartice teksta) Članak (od 1 do 2 kartice teksta)	Vi Kf Čl
Autori	Novinar Novinska agencija	Nov Na
Glavna tema	Klimatski aktivizam mladih Klimatski aktivizam mladih kod uništavanja svjetske umjetničke baštine Klimatski aktivisti	Kam Kau Ka
Odnos prema glavnoj temi	Pretežno pozitivan Pretežno negativan Objektivan Nije iskazan	Pp Pn Obj Ni
Dubina obrade glavne teme	Dubinski Površno Ne može se odrediti	Dub Pov Nmo
Broj izvora	Jedan Dva Tri i više Ne navode se	Je Dv Tr/viš Nns
Obojenost naslova	Pozitivna Negativna Neutralna	Poz Neg Neu

Tablica 3. Kodni list 2.: Kategorizacija - Oprema članaka

Kategorija	Potkategorija	Kod
Povezanost teksta i naslova	Proizlazi iz teksta Ne proizlazi iz teksta Djelomično odgovara Ne odgovara	Pit Npit Do No
Grafička oprema	Fotografija Tablica Video	Foto Tab Vid
Veza slikovni prilog/tekst	Povezani Nisu povezani	Pov Nipo
Izvor fotografije	Postoji Nepostoji	Pos Nepos

Tablica 4. Analitička matrica: Analiza objava na web portalima

Kategorizacija		Potkategorije	Analiza objava na web portalima					
			P1		P2		P3	
			KAM	KAU	KAM	KAU	KAM	KAU
Obilježja članka	Veličina	Vi	4	2	16	5	5	1
		Kf	22	1	24	2	37	5
		Čl	2	1	8	/	12	3
	Autori	Nov	1	2	11	3	19	5
		Na	27	2	37	4	35	4
	Gl.tema	Kam	26	/	46	/	48	/
		Kau	/	4	/	7	/	9
		Ka	2	/	2	/	6	/
	Odnos prema glavnoj temi	Pp	/	/	15	1	5	/
		Pn	10	2	13	2	13	4

		Obj	17	1	20	4	36	5	
		Ni	1	1	/	/	/	/	
	Dubina obrade glavne teme	Dub	4	1	17	1	29	4	
		Pov	19	3	27	6	22	5	
		Nmo	5	/	4	/	3	/	
	Broj izvora	Je	7	/	17	4	21	3	
		Dv	11	2	13	1	13	2	
		Tr/viš	6	1	6	/	9	3	
		Nns	4	1	12	2	12	1	
	Obojenost naslova	Poz	1	/	14	1	6	/	
		Neg	17	3	14	2	18	5	
		Neu	10	1	20	4	30	4	
	Oprema priloga	Povezanost teksta i naslova	Pit	24	3	45	7	50	7
			Npit	/	/	/	/	/	/
			Do	4	1	3	/	4	2
No			/	/	/	/	/	/	
Grafička oprema		Foto	32	7	107	10	116	12	
		Tab	/	/	/	/	/	/	
		Vid	3	1	13	5	6	4	
Veza grafička oprema/tekst		Pov	34	8	120	15	122	16	
		Nipo	1	/	1	/	/	/	
Izvor fotografije		Pos	31	4	111	12	117	13	
		Nepos	4	4	10	3	5	3	

Temeljem dobivenih rezultata obrade podataka, u nastavku se govori detaljnije o svakom analiziranom portalu.

4.3. Portal Index.hr

Index.hr je hrvatski portal koji je jedan od čitanijih mrežnih portala u Hrvatskoj, on obuhvaća vijesti iz sporta, svijeta, politike, svijeta zabave i mnoge druge.

Analizirajući sadržaj nacionalnog portala *Index.hr* nađeno je sveukupno 28 tekstova koji se odnose na klimatski aktivizam mladih te četiri teksta koji se odnose na klimatski aktivizam mladih koji su usmjereni na uništavanje svjetske umjetničke baštine.

Portal je objavio čak sedam puta veći broj tekstova o klimatskom aktivizmu mladih nego o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine.

U prvoj kategoriji imenom „Veličina“ nađeno je sveukupno četiri vijesti, 22 kratke forme i dva članka koji su vezani za klimatski aktivizam mladih dok su kod klimatskog aktivizma mladih usmjerenog na oštećenje svjetske umjetničke baštine prisutne dvije vijesti, jedna kratka forma i jedan članak. Zanimljivo je kako su dvije objave fokusirane na objašnjavanje i davanje više informacija dok su ostale dvije samo vijesti koje su korisnicima ponudili samo glavne činjenice. Na ovom portalu je većina tekstova sa glavnom temom klimatskog aktivizma mladih objavljeno od strane novinske agencije, čak njih 27 dok je prisutan samo jedan tekst koji je objavljen od strane novinara. S druge strane kod tekstova čija je glavna tema klimatski aktivizam mladih usmjerenog na oštećenje svjetske umjetničke baštine objavljeno je dva teksta od strane novinske agencije i dva od strane novinara.

Pod potkategorijom „Glavna tema“ kod klimatskog aktivizma mladih možemo vidjeti kako je 26 tekstova usredotočeno na klimatski aktivizam mladih dok su dva teksta usredotočena na klimatske aktiviste. Odnos prema glavnoj temi je podijeljen između objektivnosti, koja je prisutna u 17 tekstova i pretežite negativnosti, koja je prisutna u čak deset tekstova dok jedan tekst nema iskazan odnos prema glavnoj temi te pretežito pozitivan odnos nije prisutan ni u jednom tekstu. Većina tekstova je površno napisana, čak njih 19 dok su prisutna četiri dubinska teksta i pet neutralnih. Većinom su u tekstovima bila prisutna dva izvora, njih 11 nadalje je bio prisutan jedan izvor, njih sedam dok je tekstova sa tri ili više izvora bilo šest, čak je bilo i tekstova sa niti jednim izvorom, njih četiri. Većina naslova je bila obojeno negativnošću, njih 17 dok je deset imalo neutralne obojene naslove te je samo jedan imao pozitivno obojen naslov. Pod klimatskim aktivizmom mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine svih četiri teksta usmjereni su na glavnu temu klimatskog aktivizma mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine. Odnos prema glavnoj temi je bio pretežito negativan dok je jedan tekst imao objektivan odnos a jedan nije iskazan. Stoga je sljedeća slika, primjer objave sa negativnom obojenosti naslova.

Aktivisti napali Djevojku s bisernom naušnicom, jedan zalijepio glavu za sliku

Hina/Index Magazin

Zadnja nadopuna: 17:47, 27. listopada 2022.

Podijeli 160

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 36 min Što se krije iza misterioznih nebodera bez prozora o kojima bruji internet?
- 37 min Davor Šuker nakon dužeg vremena pojavio se u javnosti
- 1 h Zovu je ikonom, ali i vješticom: Tko je žena bizarnog izgleda o kojoj priča svijet?
- 1 Hila Blum: Depresija, stres i tjeskoba

Slika 1: Primjer objave Indexa.hr gdje je naslov negativno obojan, izvor: <https://www.index.hr/magazin/clanak/aktivisti-napali-djevojku-s-bisernom-nausnicom-jedan-zalijepio-glavu-za-sliku/2406988.aspx>

Jedan tekst je bio dubinski obrađen dok su ostala tri bila površna. Većinom su bila prisutna dva izvora dok je u jednom tekstu bilo tri ili više izvora a jedan tekst nije imao niti jedan izvor. Obojenost naslova u tekstovima ističe jednu neutralnu obojenost dok su sva ostala tri teksta negativno obojeni. Slijedi primjer objave neutralnog teksta kratke forme kao i slike bez izvora.

INDEX HR NASLOVNICA VIJESTI SPORT MAGAZIN OGLASI RECEPTI OSTALO

Magazin Najnovije Najčitanije TV & Film Glazba Tech & Gadget Lifestyle Showbiz Zanimljivosti

Klimatski aktivisti pokušali zalijepiti ruke o Botticellijevo remek-djelo

Index Magazin
14:26, 24. srpnja 2022.

KLIMATSKE aktiviste odvukli su zaštitari i tako ih spriječili u pokušaju da zalijepi ruke o Botticellijevo remek-djelo *Primavera* u firentinskoj galeriji Uffizi.

Svaki aktivist pritisnuo je jedan dlan na sliku kada je interveniralo osoblje u slavnoj galeriji u Firenci. Slika je prekrivena zaštitnim staklom koje bi, da su aktivisti i uspjeli u svojoj nakani, spriječio oštećenje.

NAJNOVIJE NAJČITANJE VEZANO

27 min Što se krije iza misterioznih nebodera bez prozora o kojima brui internet?

28 min Davor Šuker nakon dužeg vremena pojavio se u javnosti

1 min Zovu je ikonom, ali i vješticom: Tko je žena bizarnog izgleda o kojoj priča svijet?

1 min Hila Blum: Depresija, stres i tjeskoba dio su ljudskog iskustva

1 min Razmišljate o kupnji iPhonea? Evo

PRIKAZI JOŠ VIJESTI

View more on Instagram

18 likes

Add a comment...

Aktivisti pokreta Just Stop Oil (Zaustavite naftu) koriste se demonstrativnom taktikom lijepljenja ruku za umjetničke slike u galerijama kako bi upozorili na ugroženost prirode i najčešće odabiru djela koja veličaju njezine ljepote.

Početkom srpnja dvoje aktivista protiv fosilnih goriva zalijepilo je ruke za okvir slike Vincenta van Gogha *Breskve u cvatu* u galeriji Courtauld u londonskom Covent Gardenu.

Slika 2: Primjer objave neutralnog teksta kratke forme kao i slike bez izvora na portalu Index.hr, izvor: <https://www.index.hr/magazin/clanak/klimatski-aktivisti-pokusali-zalijepiti-ruke-o-botticellijevo-remekdjelo/2382349.aspx>

Pod potkategorijom „Oprema priloga“ kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih povezanost teksta i naslova većinom proizlazi iz teksta dok kod samo četiri teksta djelomično odgovara. Objave vezane za klimatski aktivizam mladih koji je usmjeren na uništavanje svjetske umjetničke baštine se ne razlikuju pretežito u povezanosti teksta i naslova, kod tri objave oni proizlaze iz teksta dok je samo jedan tekst koji djelomično odgovara. Također nema puno razlike ni kod grafičke opreme. Kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih prisutno je sveukupno 32 fotografije i tri videa koji su većinom povezani sa tekstom dok samo jedan slikovni prilog nije. Kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine prisutno je sveukupno sedam fotografija i samo jedan video te su svi povezani sa tekstom. Nadalje slikovni prilog u objavama vezanih uz klimatski aktivizam mladih imaju 31 izvor dok četiri nemaju. Kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na oštećenje svjetske umjetničke baštine prisutno je četiri slikovna priloga koji imaju izvor i četiri koji nemaju.

4.4. Portal 24 Sata

Portal *24 Sata* je hrvatski portal koji je također jedan od čitanijih mrežnih portala u Hrvatskoj, kao i *Index.hr* obuhvaća vijesti iz sporta, svijeta, politike, svijeta zabave i mnoge druge.

Pretraživanjem nacionalnog portala *24 Sata* nađeno je sveukupno 50 objava koji se odnose na klimatski aktivizam mladih i sedam objava koji se odnose na klimatski aktivizam mladih koji su usmjereni na uništavanje svjetske umjetničke baštine.

U prvoj potkategoriji „Veličina“ kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih prisutno je 24 kratke forme, 16 vijesti te osam članaka dok je kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine prisutno pet vijesti i dvije kratke forme. Iz ovoga možemo vidjeti kako su u većini, tekstovi vezani za klimatski aktivizam mladih koji je usmjeren na uništavanje svjetske umjetničke baštine najviše pisani u obliku vijesti, dok je najviše prisutna kratka forma kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih. Većinom je u obje kategorije više tekstova objavljeno od strane novinske agencije no nije tolika velika razlika kao kod portala *Index.hr*. Kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih objavljeno je 37 tekstova od strane novinske agencije dok je 11 objavljeno od strane novinara a kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine objavljeno je četiri teksta od strane novinske agencije i tri teksta od strane novinara. Stavljena je slika koja predstavlja primjer izgleda forme vijesti na portalu 24 Sata.

Slika 3: Primjer objave forme vijesti na portalu 24 Sata, izvor: <https://www.24sata.hr/fun/zaiskrilo-na-prosvjedu-covjek-je-napao-klimatske-aktiviste-906097>

Potkategorija „Glavna tema“ ističe kako je kod tekstova koji su vezani za klimatski aktivizam mladih bilo 46 tekstova kojima je glavna tema bila klimatski aktivizam mladih a samo su dva teksta imali klimatske aktiviste kao glavnu temu. Također tekstovi su bili, njih 27, površno napisani dok je bilo četiri teksta koja se nisu mogli odrediti i čak 17 tekstova koji su bili dubinski obrađeni. S druge strane kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine svi su tekstovi imali glavnu temu klimatskog aktivizma mladih kod uništavanje svjetske umjetničke baštine. Odnos prema glavnoj temi je bio objektivan, četiri teksta, dok su dva imala pretežito negativan odnos i samo jedan pretežito pozitivan. Dubina obrade glavne teme je bila površna dok je samo jedan tekst imao dubinsku obradu. Kod tekstova koji su vezani za klimatski aktivizam mladih prisutno je 17 objava sa jednim izvorom, 13 objava sa dva izvora, šest objava sa tri ili više izvora i 12 objava bez izvora. Priložena je slika primjera objave sa jednim izvorom i kratkom formom.

The screenshot shows a news article on the 24 Sata website. The main headline is "Klimatske aktivistice razmazale boju po slici Claudea Moneta u Švedskom nacionalnom muzeju". The article includes a photo of two women painting over a large painting in a museum. The text below the photo states that the police have arrested two women for damaging a painting. It also mentions that the organization responsible is "Obnovite močvare" and that they have posted a video on Twitter. The article is dated 14.6.2023. at 22:58. There are social media sharing icons and a comment count of 4. To the right of the article, there are two smaller video thumbnails. The first one is titled "Lidija Bačić Lille: 'Zbog jednog momka na rivi više nikad nisam stala na role, razbila sam se...'" and the second one is titled "30 GODINA TRADICIJE SAJMA Ne znate kuda za vikend? Djecu pod ruku i odvedite ih na Bambino kup u Gudovac".

Slika 4: primjer objave sa 24 Sata sa jednim izvorom i kratke forme, izvor: <https://www.24sata.hr/news/klimatske-aktivistice-razmazale-boju-po-slici-claudea-moneta-u-svedskom-nacionalnom-muzeju-916708>

Dok je kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine bilo prisutno četiri objave sa jednim izvorom, jedna objava sa dva izvora i dvije objave bez izvora. Obojenost naslova je u većini kod tekstova koji su vezani za klimatski aktivizam mladih bila neutralna, čak 20 tekstova dok je imala 14 pozitivnih i negativnih naslova. Također obojenost naslova u većini kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine bila je neutralna, njih četiri dok su prisutne dvije objave sa negativnom i jedna sa pozitivnom.

U kategoriji „Oprema priloga“ ističe se kako je kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih 46 objava koji imaju povezanost naslova i teksta dok samo tri objave djelomično odgovaraju. Prisutno je sveukupno 107 fotografija i 13 videa. Povezano je 120 grafičkih oprema sa tekstom dok samo jedna grafička oprema nije. Postojeći izvor kod grafičkih oprema iznosi 111 dok 10 grafičkih oprema nema izvor. Kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine sve objave su imale povezanost teksta i naslova sa prisutnih deset fotografija i pet videa. Svih 15 grafičkih oprema su bili povezani sa tekstom u kojima njih 12 imaju izvor te njih tri nemaju.

4.5. Portal Jutarnji list

Portal *Jutarnji list* je kao i *Index.hr* i *24 Sata* čitajući mrežni portal u Hrvatskoj koji obuhvaća razne teme: sport, politika, svijet, zabava, sport...

Analizirajući sadržaj portala *Jutarnji list* prisutno je 54 objava vezanih za klimatski aktivizam mladih dok je objavljeno devet objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine.

Kod 54 objave vezanih za klimatski aktivizam mladih prisutno je 12 članaka, pet vijesti i čak 37 kratkih formi koje su većinom objavljene od strane novinske agencije, njih 35 dok je od strane novinara bilo napisano 19 objava. S druge strane kod devet objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine prisutno je tri članka, jedna vijest i pet kratkih formi. Četiri teksta je objavljeno od strane novinske agencije a njih pet od strane novinara.

Glavna tema kod šest tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih bila je vezana za klimatske aktiviste dok je njih 48 bilo vezanih za klimatski aktivizam mladih. Odnos prema glavnoj temi je pretežito bio objektivan kod čak 36 tekstova, dok je 13 tekstova imalo pretežito negativan odnos a njih pet pretežito pozitivan. Dubina obrade glavne teme tih tekstova je bila pretežito dubinska sa čak 29 tekstova dok su 22 imala površinsku obradu a tri se ne mogu odrediti.

S druge strane sve objave vezane za klimatski aktivizam mladih kod uništavanja svjetske umjetničke baštine imali su za glavnu temu klimatski aktivizam mladih vezan za uništavanje svjetske umjetničke baštine. Odnos prema glavnoj temi u četiri teksta je bio pretežito negativan a u pet objava je bio objektivan. Dubina obrade glavne teme kod pet teksta vezanih za klimatski aktivizam mladih kod uništavanja svjetske umjetničke baštine je bio površinski a kod četiri teksta je bio dubinski. Slijedeća slika predstavlja objavu koja je napisana dubinski i neutralno.

The image shows a screenshot of a news article from the website 'Jutarnji list'. The article is in Croatian and discusses climate activists targeting a museum. The article is presented in a clean, professional layout with a dark header and a sidebar with social media sharing options and related news items.

VEZANE VIJESTI

NAJVEĆA PLJAČKA UMJETNINA
Savršeni zločin: Kako su dva lopova ukrala 13 umjetničkih djela vrijednih pola milijarde dolara?

NACIONALNA GALERIJA
Ne zovu se više ruske, već ukrajinske plesačice: londonska galerija promijenila je

IZJAVI

NAJVEĆA PLJAČKA UMJETNINA
Savršeni zločin: Kako su dva lopova ukrala 13 umjetničkih djela vrijednih pola milijarde dolara?

NACIONALNA GALERIJA
Ne zovu se više ruske, već ukrajinske plesačice: londonska galerija promijenila je

Oni su, s još nekoliko članova skupine 'Declare Emergency', protiv kojih nije dignuta optužnica, ušli 27. travnja u Galeriju "s namjerom da oštete skulpturu", tvrdi se u optužnici. Martin i Smith su u plastičnim bocama za vodu prokrijumčarili boju. Drugi članovi skupine snimali su ih kako razmazuju boju po postolju i prozirnom zaštitnom kutiji od pleksiglasa koja prekriva slavnu skulpturu iz 19. stoljeća. Također su snažno lupali po pleksiglasu, pokušavajući ga uništiti. Cijeli su incident (ili prosvjednuu akciju, ovisno iz kojeg kuta se gleda), snimili i novinari Washington Posta koje su aktivisti pozvali.

U Nacionalnoj umjetničkoj galeriji procijenili su štetu na 2400 dolara, što iznosi oko 2236 eura, no ona je, govore, mnogo veća. Morali su maknuti 'Plesačicu' na 10 dana radi čišćenja i popravaka pa su posjetiteljima uskratili pogled na jednu od najpoznatijih skulptura na svijetu.

U slučaj je osim washingtonske policije uključen i FBI, a aktivistički dvojac mogao bi završiti u zatvoru na pet i više godina, te platiti masnu novčanu kaznu od 250.000 dolara na više.

Iz skupine Declare Emergency na Twitteru preuzeli odgovornost za učinjeno na sam dan akcije.

"Danas oko 11 sati, dvoje roditelja koji su prestravljeni za budućnost svoje djece (kao i sve djece) pokazali su što misle o tome u Nacionalnoj galeriji u DC-u. Klimatske promjene uzrokovat će glad, poplave, suše i razaranje ako ne djelujemo sada", objavili su.

U izjavi za Fox News Digital napisali su kako znaju što je umjetnost, ali i da "treba pokazati koliko je hitno pitanje klimatskih promjena".

"Razumijemo vrijednost i važnost umjetnosti u našem društvu, a također znamo da je ona i sve što volimo na kocki ako se ne uhvatimo u koštac s klimatskom krizom s hitnošću koju zaslužuje", rekli su i dodali kako moraju pokazati svima koliko je situacija teška i to "na bilo koji nenasilan način".

"Moramo se suočiti s klimatskom krizom, a (drastične) akcije poput naše ljude tjeraju da se zamisli. Dovode svakog u takvo emocionalno stanje u kojem moramo biti da bismo shvatili koliko su stvari zapravo loše. Tako ćemo pronaći motivaciju i odlučiti se za spašavanje svijeta", zaključili su.

Slika 5: Primjer objave koja je dubinski i neutralno obrađena iz portala Jutarnji list, izvor:

<https://www.jutarnji.hr/kultura/art/klimatskim-aktivistima-koji-su-bojom-pospricali-slavnu-skulpturu-edgara-degasa-prijete-dug-zatvor-i-golema-kazna-15340471>

Devet objava vezane za klimatski aktivizam mladih imaju tri ili više izvora, 12 nemaju izvore, 13 imaju dva izvora a čak 21 imaju po jedan izvor dok tri objave vezane za klimatski aktivizam mladih usmjereno na uništavanje svjetske umjetničke baštine imaju po jedan izvor, dva imaju po dva izvora, jedna nema izvor i tri objave imaju tri ili više izvora.

Obojenost naslova kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih imala je najviše neutralnost čak 30 njih, 18 je imalo negativnu a šest pozitivnu obojenost. Kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine prisutno je pet negativnih obojenosti naslova i četiri neutralnih obojenosti naslova. S toga prikazujem primjer neutralne obojenosti naslov.

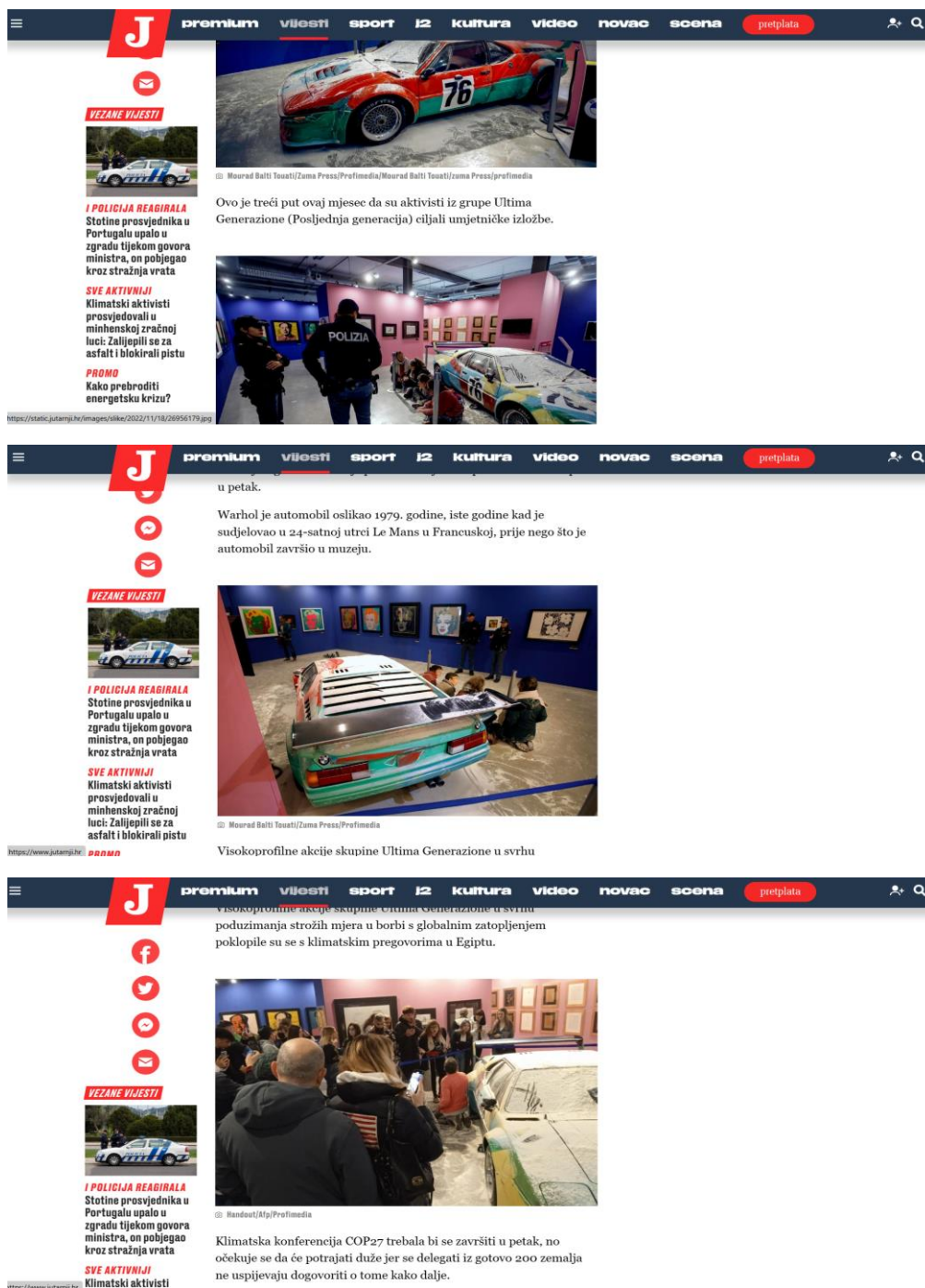

Slika 6: Primjer neutralne obojenosti naslova u Jutarnjem listu, izvor: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/klimatski-aktivisti-zalijepili-se-za-picassovu-sliku-pa-citirali-cuvenog-britanskog-voditelja-15259017>

Kod kategorije „Oprema priloga“ povezanost teksta i naslova kod objava vezanih za klimatski aktivizam proizlazi iz teksta u 50 objava dok četiri djelomično odgovaraju. Kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine proizlazi iz teksta povezanost teksta i naslova u sedam objava a djelomično odgovara u dvije objave. Sveukupno je prisutno 116 fotografija i šest videa u objavama vezanih za klimatski aktivizam dok je kod objava za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine prisutno 12 fotografija i četiri videa. Veza između grafičke opreme i teksta je potpuno povezana u obje skupine tekstova, 122 objave vezanih za klimatski aktivizam mladih i 16 objava za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine.

Kod grafičke opreme u objava koje su vezane za klimatski aktivizam mladih prisutno je 117 postojećih izvora i pet nepostojećih dok je kod objava vezanih za uništavanje svjetske umjetničke baštine prisutno 13 postojećih izvora i tri nepostojećih. Analizirajući portal *Jutarnji list* prisutno je najviše kratkih formi kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih no potrebno je istaknuti kako je četvrtina objava pisana u formi članka. Klimatski aktivizam mladih koji je usmjeren na uništavanje svjetske umjetničke baštine prevladava kratka forma ali ima trećinu

objava pisanih u formi članka. Tekstova vezanih za klimatski aktivizam većinom su objavljeni od strane novinske agencije ali je isto tako trećina objava pisano od strane novinara. Glavna tema je nepromjenjiva te je odnos objektivan. Dubina obrade glavne teme je većinom dubinski obrađena no isto tako je u velikoj količini površna. Kod većine objava je jedan izvor. Obojenost naslova je pretežito neutralna ali trećina objava ima negativnu obojenost naslova. Fotografije su glavna grafička oprema te je cjelokupna oprema povezana uz izvore. S toga je priložena slika gdje je prikazana jedna objava u kojoj je bilo puno slika.

Slika 7: Primjer objave iz Jutarnjeg lista u kojoj se vidi veliko korištenje slika, izvor: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/klimatski-prosvjednici-u-milanu-bacili-brasno-na-automobil-andyja-warhola-15277181>

Analizirajući sva tri portala možemo istaknuti kako *Jutarnji list* ima najviše, 54 objava o klimatskom aktivizmu mladih te najmanje ima *Index.hr*, njih 28. Isti slučaj je i kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine, *Jutarnji list* ih ima sveukupno devet, dok ih *Index.hr* ima četiri.

24 Sata ima najviše tekstova o klimatskom aktivizmu mladih objavljenih od strane novinske agencije, njih 37 dok *Index.hr* ima najmanje, njih 27. Tekstovi objavljeni od strane novinara ima također najviše *24 Sata*, njih 11 a najmanje *Index.hr*, samo jedan. Kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine, *Jutarnji list* i *24 Sata* imaju jednaki broj objava od strane novinske agencije, čak četiri, dok *Index.hr* ima dvije objave. Tekstove koji su objavljeni od strane novinara ima najviše portal *Jutarnji list*, njih pet dok *Index.hr* ima dvije.

Glavna tema tekstova o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine je jednaka u svim portalima, sve objave nisu mijenjale temu. S druge strane kod tekstova vezanih za klimatski aktivizam najviše promjena ima u *Jutarnjem listu*, njih šest dok *Index.hr* i *24 Sata* imaju samo dvije promjene glavne teme.

Gledajući na objave vezane za klimatski aktivizam mladih, *24 Sata* ima najveći pretežiti pozitivni odnos prema glavnoj temi dok *Index.hr* nema ni jednu objavu sa takvim odnosom. Najmanji pretežito negativan odnos ima *Index.hr* dok *Jutarnji list* i *24 Sata* imaju jednaki broj pretežito negativnog odnosa prema glavnoj temi. *Jutarnji list* ima najveći broj objektivnih odnosa prema glavnoj temi dok *Index.hr* ima najmanji. Samo kod *Index.hr* jedan odnos nije iskazan prema glavnoj temi. Gledajući na objave vezane za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine, *24 Sata* ima samo jedan pretežito pozitivan odnos prema glavnoj temi dok ostali portali nemaju ni jedan. *Jutarnji list* ima najviše pretežito negativnih odnosa prema glavnoj temi dok *24 Sata* i *Index.hr* imaju jednaki, manji broj. Također *Jutarnji list* ima najviše objektivnih odnosa prema glavnoj temi dok *Index.hr* ima jednu. Samo *Index.hr* ponovno ima jedan odnos koji nije iskazan.

Kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih, najveću dubinsku obradu glavne teme ima *Jutarnji list* a najmanje *Index.hr*. Najviše površne obrade ima *24 Sata* dok najmanje ponovo ima *Index.hr*. Najviše objava kojima se ne može odrediti dubina obrade glavne teme ima *Index.hr* dok najmanje ima *Jutarnji list*. Gledajući na objave vezane za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine *Jutarnji list* ima najveću dubinsku obradu glavne teme dok *Index.hr* i *24 Sata* imaju jednaki broj. Portal *24 Sata* ponovno ima najveću površnu dubinu obrade glavne teme dok *Index.hr* ima najmanju. Kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih

usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine u niti jednom portalu nema dubine obrade glavne teme koji se ne može odrediti.

Gledajući na objave vezane za klimatski aktivizam mladih sa jednim izvorom, najmanje ih ima *Index.hr* dok ih najviše ima *Jutarnji list*. Objave sa dva izvora ima najmanje *Index.hr* a *Jutarnji list* i *24 Sata* imaju jednaki broj. Objave sa tri ili više izvora ima najviše *Jutarnji list* dok *Index.hr* i *24 Sata* imaju jednaki broj. Objave bez izvora ima najmanje *Index.hr* dok *Jutarnji list* i *24 Sata* imaju jednaki broj. S druge strane gledajući na objave vezane za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine sa jednim izvorom, najviše ima *24 Sata* dok *Index.hr* nema niti jedan. Najmanje objava sa dva izvora ima *24 Sata* dok *Index.hr* i *Jutarnji list* imaju jednaki broj. Najviše objava sa tri ili više izvora ima *Jutarnji list* dok *24 Sata* nema niti jednu. Najviše objava bez izvora ima *24 Sata* dok *index.hr* i *Jutarnji list* imaju jednaki broj.

Najviše pozitivne obojenosti naslova kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih ima *Jutarnji list* dok *index.hr* ima najmanje. Najviše negativne obojenosti naslova ima također *Jutarnji list* dok *24 Sata* ima najmanje. Također najviše neutralne obojenosti naslova ima *Jutarnji list* dok *Index.hr* ima najmanje. Jedini portal koji ima pozitivne obojenosti naslova kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine je *24 Sata*. Najveću negativnu obojenost naslova ima *Jutarnji list* dok najmanju ima *24 Sata*. Portali *24 Sata* i *Jutarnji list* imaju jednaki, najveći broj neutralne obojenosti naslova dok *Index.hr* ima najmanje.

Gledajući na objave vezane za klimatski aktivizam mladih, kod povezanosti teksta i naslova najveći broj gdje se proizlazi iz teksta ima *Jutarnji list* dok najmanje ima *Index.hr*. Portal koji ima najmanju djelomično odgovaranje kod povezanosti teksta i naslova je *24 Sata* dok *Index.hr* i *Jutarnji list* imaju jednaki broj. Gledajući na objave vezane za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine, kod povezanosti teksta i naslova, najmanji broj ima *Index.hr* dok *Jutarnji list* i *24 Sata* imaju jednaki broj. Portal koji ima najveće djelomično odgovaranje kod povezanosti teksta i naslova je *Jutarnji list* dok *24 Sata* nema niti jednu takvu povezanost.

Najviše prisutnih fotografija kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih ima *Jutarnji list* dok najmanje ima *Index.hr*. Najviše prisutnih videa ima *24 Sata* dok najmanje ima *Index.hr*. Najviše prisutnih fotografija kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine ima *Jutarnji list* a najmanje ima *Index.hr*. Portal koji ima najviše videa je *24 Sata* a najmanje *Index.hr*.

Povezanost veza grafičke opreme i teksta u objavama vezanima za klimatski aktivizam mladih ima najviše *Jutarnji list* dok *Index.hr* ima najmanje. Portali *Jutarnji list* i *index.hr* imaju jednu

nepovezanu vezu grafičke opreme sa tekstem. Povezanost veza grafičke opreme i teksta u objavama vezanima za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine ima najviše *Jutarnji list* dok najmanje ima *Index.hr*, dok u portalima ne postoji ni jedna nepovezanost između grafičke opreme i teksta.

Najviše prisutnih izvora fotografija kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih ima *Jutarnji list* a najmanje ima *Index.hr* dok nepostojane izvore ima najviše *24 Sata* a najmanje *Jutarnji list*. Najviše prisutnih fotografija kod objava vezanih za klimatski aktivizam mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine ima *Jutarnji list* a najmanje *Index.hr* dok nepostojane izvore ima najviše *Index.hr* a *Jutarnji list* i *24 Sata* imaju jednaki broj.

Ukupno gledano, a s obzirom na literaturu (Paul i Rai 2023; Shaw 2020) na ovom uzorku portala i analiziranih objava, na temelju dobivenih rezultata može se zaključiti kako hrvatski portali u agendi klimatskog aktivizma mladih, te posebice, klimatskog aktivizma mladih usmjernog na uništavanje umjetničke baštine, ipak nisu u dovoljnoj mjeri progresivni, na način da pružanjem objektivne informacije doprinose demokratičnom razvoju društva, povećanju svijesti pa i emocija u odnosu na navedenu problematiku. Također, najčitaniji portali ne provode politiku tv priloga zabilježenih u prethodno navedenim medijskim primjerima u ovome radu, o hrvatskom „edukativnom klimatskom aktivizmu“. Naime, dok se mnogi pitaju što su baš Van Goghovi Suncokreti ili Stogovi sijena od Moneta skrivili aktivistima, pa čak prozivaju i na njihov kazneni rogon, Hrvati se tješe što su njihove školske fasade (angažirani grafiti), puno ljepše.

5. ZAKLJUČAK

Svrha ovog rada bila je ustanoviti kakva je medijska prezentacija hrvatskih portala klimatskog aktivizma mladih. Istraživanje je imalo za cilj usporediti obilježja medijskog prezentiranja na namjernom uzorku hrvatskih portala (N=3) i objava-članaka, vezanih uz klimatski aktivizam mladih (N₁ = 130) i aktivizam mladih usmjeren na uništavanje svjetske umjetničke baštine (N₂ = 20). Primijenjena je kvantitativna metodologija na deskriptivnoj razini: analiza sadržaja, zatim arhivske metode, kao i metode indukcije i sinteze.

Na uvodno postavljena istraživačka pitanja, provedenom analizom sadržaja na ovom uzorku portala i objava, dobiveni su odgovori.

Vezano za **IP1: Koja su obilježja medijske prezentacije klimatskog aktivizma mladih na odabranim hrvatskim portalima?** na ovom uzorku, rezultati dobiveni iz analize medijskih objava ukazali su **kako se radi o temi koja nije toliko zastupljena u medijima, te joj se pristupa površno** s obzirom na dubinu obrade, formu vijesti i opremu teksta.

Vezano za **IP2: Razlikuju li se objave o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenog na uništavanje svjetske umjetničke baštine u odnosu na analizirane hrvatske portale?** zaključuje se kako postoji razlika u odnosu na negativnu obojanost većine analiziranih tekstova (objava) o klimatskom aktivizmu mladih usmjerenih na uništavanje svjetske umjetničke baštine pri čemu se novinari ne pridržavaju temeljnog novinarskog standarda objektivnosti, nego teže više senzacionalizmu. Kada takvu medijsku prezentaciju pribrojimo i inače slaboj informiranost publike, može se pretpostaviti kako mediji u tim okvirima lakše mogu poduprijeti negativno mišljenje javnosti o ovoj važnoj problematici, nego li doprinijeti demokratskom razvoju pojedinca pa i društva.

Kao pripadnica mlade generacije novinara i medijskih djelatnika, smatram kako je zadaća medija, osim pravovremenog i korektnog izvještavanja i informiranja građanstva, ujedno osnažiti čitatelje i druge korisnike interneta u cilju mogućnosti izražavanja svojega političkog odnosno društvenog stava, na korist i pojedinaca i društva u cijelosti, a ponajviše, na korist naše ugrožene planete Zemlje. Tak tada će se doista dogoditi promjena u perspektivi, stavovima i životnom stilu svih ljudi, kako to desetljećima već zazivaju i znanstvenici ali i aktivisti svih godišta, pa i mladi.

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Leona Duler (*ime i prezime*) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Mediji u prezentaciji oblika klimatskog aktivizma mladih: komparativna analiza nekih hrvatskih portala (*upisati naslov*) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

(vlastoručni potpis)

Sukladno čl. 83. Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Sukladno čl. 111. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta, knjižnice veleučilišta ili visoke škole i/ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonu kojim se uređuje znanstvena i umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje.

6. LITERATURA

Knjige:

1. Brown, Maree Adrienne. 2019. *Pleasure Activism, The politics of Feeling Good*. Internet Archive. str. 14. Dostupno na: https://archive.org/details/isbn_9781849353274/page/n9/mode/2up (pristupljeno 06.08.2023. godine).
2. Jolie, Angelina; Van Bueren, Geraldine. 2021. *Know Your Rights: and Claim Them*. Amnesty International str. 191-202. Dostupno na: <https://www.scribd.com/book/513568956/Know-Your-Rights-and-Claim-Them> (pristupljeno 06.08.2023. godine).
3. Salisbury, David. 2019. *Witchcraft Activism: A Toolkit for Magical Resistance*. Amnesty International. str. 15. Dostupno na: <https://www.scribd.com/read/398182071/Witchcraft-Activism-A-Toolkit-for-Magical-Resistance-Includes-Spells-for-Social-Justice-Civil-Rights-the-Environment-and-More> (pristupljeno 06.08.2023. godine).
4. Latif, Mojib, 2009. *The Point of No Return*. str. 13. Dostupno na: <https://www.scribd.com/book/278016238/Climate-Change-The-Point-of-No-Return> (pristupljeno 10.08.2023. godine).
5. Alexander, Kate. 2020. *Generation Brave: The Gen Z Kids Who Are Changing the World*. str. 8. Dostupno na: <https://www.scribd.com/book/476535794/Generation-Brave-The-Gen-Z-Kids-Who-Are-Changing-the-World> (pristupljeno 16.08.2023. godine).
6. Salvin, Paul. Maheema, Rai. 2023. Role of the media. *The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies*. str. 7. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/368560854_Role_of_the_Media (pristupljeno 16.08.2023. godine).

Kvalifikacijski radovi:

7. Pointer, Rebecca. Bosh, Tanja. Chuma, Wallace. Wasserman, Herman. 2016. *Civil society, political activism and communications in democratisation conflicts. A literature*

- review*. Mecomdem. str 1. Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/299845940_Civil_society_political_activism_and_communications_in_democratisation_conflicts_A_literature_review (pristupljeno 10.08.2023. godine).
8. Uzunaslán, Şerif. 2023. *Social Activism and Social Work*. International Conference on Economics and Social Sciences. str 178. Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/370745985_Social_Activism_and_Social_Work (pristupljeno 15.08.2023. godine).
9. Norris, Pipa. 2004. *Young People & Political Activism*. Civic engagement in the 21st Century: Toward a Scholarly and Practical Agenda' at the University of Southern California str.8-9. Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/237832623_Young_People_Political_Activism (pristupljeno 09.08.2023. godine).
10. Duband, Marquez Hakim. 2003. *Differance as Political Activism*. Indifference as political activism. str.3-4. Dostupno na:
https://www.academia.edu/9672981/Differance_as_Political_Activism (pristupljeno 08.08.2023. godine).
11. Chiroleu-Assouline, Mireille. Lambert-Mogiliansky, Ariane. 2020. *Optimal Environmental Radical Activism*. Faere. str. 2. Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/344233043_Optimal_Environmental_Radical_Activism (pristupljeno 08.08.2023. godine).
12. Tennes, Tyler. 2017. *Threat Assessment: Earth Liberation Front*. str.2. Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/358129093_Threat_Assessment_Earth_Liberation_Front (pristupljeno 09.08.2023. godine).
13. Hoyos, David. Bermejo, Roberto. Arto, Iñaki. 2010. *Sustainable Development in the Brundtland Report and Its Distortion: Implications for Development Economics and International Cooperation*. str. 14-30. Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/278036532_Sustainable_Development_in_the_Brundtland_Report_and_Its_Distortion_Implications_for_Development_Economics_and_International_Cooperation (pristupljeno 11.08.2023. godine).

Časopisi:

14. Bagarić, Željka. Mandić, Antonija. 2019. Istina, mediji i žilet-žica: migranti u hrvatskom medijskom krajoliku. In *Medias Res*, časopis filozofije medija vol 8, br.15. str.2430. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/328634> (pristupljeno 16.08.2023. godine).
15. Dumbadze, Alexander; Hudson, Suzanne. 1989. Contemporary art. *Arts2(1)* str. 3-5. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/295399655_Contemporary_Art_1989_to_the_Present_Edited_by_Alexander_Dumbadze_and_Suzanne_Hudson_Wiley-Blackwell_Chichester_West_Sussex_UK_2013_512_Pages_Price_2299_2760_ISBN_978-1-4443-3866-9 (pristupljeno 06.08.2023. godine).
16. Kosuri, Srigouri. 2022. Social Activism as Judicial Activism. *Journal of Global Analysis I(4)* str. 38-39. Dostupno na: <https://www.researchgate.net/publication/366424944> (pristupljeno 06.08.2023. godine).
17. Yang, Guobin. 2009. Online Activism. *Journal of Democracy, Volume 20, Number 3*. str. 35. Dostupno na: https://www.academia.edu/15230192/_2009_Online_Activism (pristupljeno 07.08.2023. godine).
18. Matzke, Jason.P. Dereniowska, Małgorzata. 2018. On compromise in radical environmental activism. *Humanistyka i Przyrodoznawstwo 24*. str. 17. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/330573327_On_Compromise_in_Radical_Environmental_Activism (pristupljeno 08.08.2023. godine).
19. Pickard, Sarah. Bowman, Benjamin. Arya, Dena. 2020. We Are Radical In Our Kindness: The Political Socialisation, Motivations, Demands and Protest Actions of Young Environmental Activists in Britain. *Youth and Globalization 2(2)*. str. 255-257 Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/344808286_We_Are_Radical_In_Our_Kindness_The_Political_Socialisation_Motivations_Demands_and_Protest_Actions_of_Young_Environmental_Activists_in_Britain (pristupljeno 09.08.2023. godine).
20. Corry, Olaf. Reiner, David. 2020. Protests and Policies: How Radical Social Movement Activists Engage with Climate Policy Dilemmas. *Sociology 55(4)*. str. 200. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/346289279_Protests_and_Policies_How_Radic

- al_Social_Movement_Activists_Engage_with_Climate_Policy_Dilemmas (pristupljeno 09.08.2023. godine).
21. Ghobadi, Shahla. Sonenshein, Scott. 2023. Creating Collaboration: How Social Movement Organizations Shape Digital Activism to Promote Broader Social Change. *Journal of the Association for Information Systems*. str. 3. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/373139348_Creating_Collaboration_How_Social_Movement_Organizations_Shape_Digital_Activism_to_Promote_Broader_Social_Change (pristupljeno 11.08.2023. godine).
22. Castillo-Esparcia, Antonio. Caro-Castaño, Lucía. Martínez, Ana, Almansa. 2023. Evolution of digital activism on social media: opportunities and challenges. *El Profesional de la Informacion* 32(3). str. 3-4. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/370641959_Evolution_of_digital_activism_on_social_media_opportunities_and_challenges (pristupljeno 11.08.2023. godine).
23. Bakardjieva, Maria. 2009. Subactivism: Lifeworld and politics in the age of the internet. *Taylor and Francis Online, an International Journal vol 25* . Dostupno na: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01972240802701627> (pristupljeno 10.08.2023. godine).
24. Vansanglura. Deori, Manoj. 2022. Activism in a Digital Age: Measuring Social Media Activism in Relation to Offline Activism in the Mizo Context. *GUINEIS Journal vol.9*. str. 185. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/370363310_Activism_in_a_Digital_Age_Measuring_Social_Media_Activism_in_Relation_to_Offline_Activism_in_the_Mizo_Context (pristupljeno 12.08.2023. godine).
25. Broecker, Wallace, Smith. 1975. Climatic Change: Are we on the Brink of a Pronounced Global Warming?. *Science, New Series, Vol. 189, No. 4201*. str. 460. Dostupno na: <https://news.climate.columbia.edu/files/2009/10/broeckerglobalwarming75.pdf> (pristupljeno 12.08.2023. godine).
26. Fisher, Dana. Nasrin, Sohana. 2020. Climate activism and its effects. *Wires*. str. 6. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/345455893_Climate_activism_and_its_effects (pristupljeno 14.08.2023. godine).

27. Séguin, Chantal. Pelletier, Luc. Hunsley, John. 1998. Toward a Model of Environmental Activism. *Environment and Behavior* 30(5.) str. 629. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/278853084_Toward_a_Model_of_Environmental_Activism (pristupljeno 10.08.2023. godine).
28. Lee, Katharine. Gjersoe, Nathalia. Barnett, Julia. O'Neill, Saffron 2020. Youth perceptions of climate change: A narrative synthesis. *Wiley Interdisciplinary Reviews*. Dostupno na: <https://doi.org/10.1002/wcc.641> (pristupljeno 15.08.2023. godine).
29. Boehringer, Christoph. 2003. The Kyoto Protocol: A Review and Perspectives. *Oxford Review of Economic Policy* 19(3). str. 1. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/23755618_The_Kyoto_Protocol_A_Review_and_Perspectives (pristupljeno 16.08.2023. godine).
30. Wilson, Shaun. 2020. Representing Climate Activism through Digital Media before and during COVID-19 lockdowns. *International Journal of Contemporary Humanities Vol.4, No.1.* str. 3. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/343441631_Representing_Climate_Activism_through_Digital_Media_before_and_during_COVID-19_lockdowns (pristupljeno 16.08.2023. godine).
31. Okon. 2023. Mitigation of Climate Change through the Mass Media. *EURASIAN EXPERIMENT JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES vol:4.* str. 6. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/372131547_Mitigation_of_Climate_Change_through_the_Mass_Media (pristupljeno 16.08.2023. godine).

Mrežni i elektronički izvori:

32. Jones, Seth. G. 2020. *Who Are Antifa?, and Are They a Threat?*. Center for strategic and international studies. Dostupno na: <https://www.csis.org/analysis/who-are-antifa-and-are-they-threat> (pristupljeno 09.08.2023. godine).
33. Zanić, Matea. 2022. *VIDEO Dvije aktivistice na Van Goghovu sliku vrijednu 84,2 mil. dolara bacile juhu od rajčice.* 24 Sata. Zanić, Matea. 2022. *VIDEO Dvije aktivistice na Van Goghovu sliku vrijednu 84,2 mil. dolara bacile juhu od rajčice.* 24 Sata. Dostupno

- na: <https://www.24sata.hr/news/aktivistice-unistile-van-goghovu-sliku-vrijednu-842-mil-dolara-866761> (pristupljeno 10.08.2023. godine).
34. Jutarnji, list. 2022. *Šok u nacionalnoj galeriji: Aktivistkinje bacile juhu od rajčice na jednu od najpoznatijih Van Goghovih slika!*. Dostupno na: <https://www.24sata.hr/news/aktivistice-unistile-van-goghovu-sliku-vrijednu-842-mil-dolara-866761> (pristupljeno 10.08.2023. godine).
35. Index, HR. 2022. *Klimatski aktivisti pireom od krumpira zalili Monetovu sliku od 110 milijuna eura*. Dostupno na: https://www.index.hr/magazin/clanak/klimatski-aktivisti-pireom-od-krumpira-zalili-monetovu-sliku-od-110-milijuna-eura/2405746.aspx?index_ref=naslovnica_magazin_prva_d (pristupljeno 10.08.2023. godine).
36. Jutarnji, list. 2022. *Aktivisti u novoj misiji: Poprskali sliku vrijednu 111 milijuna dolara, no o jednoj stvari možda nisu vodili računa*. Dostupno na: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/aktivisti-u-novoj-misiji-poprskali-sliku-vrijednu-111-milijuna-dolara-no-o-jednoj-stvari-mozda-nisu-vodili-racuna-15265886> (pristupljeno 10.08.2023. godine).
37. United Nations ,Climate Change, *The Paris Agreement, What is the Paris Agreement?*. Dostupno na: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement> (pristupljeno 13.08.2023. godine).
38. UNFCCC. United Nations Framework Convention on Climate Change .2016. *The Paris Agreement*, Dostupno na: https://unfccc.int/sites/default/files/resource/parisagreement_publication.pdf (pristupljeno 12.08.2023. godine).
39. Europski, parlament. 2019. *EU i Pariški sporazum: Put prema klimatskoj neutralnosti*. Vijesti. Dostupno na: <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20191115STO66603/eu-i-pariski-sporazum-put-prema-klimatskoj-neutralnosti> (pristupljeno 13.08.2023. godine).
40. United Nations, *Climate Change. What is the Kyoto Protocol?* . Dostupno na: https://unfccc.int/kyoto_protocol (pristupljeno 16.08.2023. godine)

41. Murray, Jessica. 2020. *We want to keep the momentum going*. The Guardian. Dostupno na: <https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/22/climate-strikes-continue-online-we-want-to-keep-the-momentum-going> (pristupljeno 14.08.2023. godine).
42. Vuko, Ljubica. 2022. *Nadamo se da će poruka o klimatskoj krizi doprijeti do što većeg broja ljudi*. Jutarnji list. Dostupno na: <https://www.jutarnji.hr/planet/nadamo-se-da-ce-poruka-o-klimatskoj-krizi-doprijeti-do-sto-veceg-broja-ljudi-15262279> (pristupljeno 14.08.2023. godine).
43. HRT, Magazin. 2022. *Klimatski aktivizam: grafiti, ne vandalizam!*. Dostupno na: <https://magazin.hrt.hr/kultura/klimatski-aktivizam-grafiti-ne-vandalizam--10415424> (pristupljeno 14.08.2023. godine).
44. Nadjadj. *Aktivizam*. Dostupno na: <https://aktivizam572995618.wordpress.com/author/nadjadj/> (pristupljeno 15.08.2023. godine).
45. Bijela, Kuća. 1965. *Restoring the quality of our environment*. PSAC. Dostupno na: <https://www.scribd.com/doc/246696496/PSAC-1965-Restoring-the-Quality-of-Our-Environment> (pristupljeno 11.08.2023. godine).

Enciklopedijska natuknica:

46. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2023. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1226> (pristupljeno 06.08.2023. godine).
47. *Proleksis enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2023. Dostupno na: <https://proleksis.lzmk.hr/7524/> (pristupljeno 06.08.2023. godine).
48. Brian, Martin. 2007. *Activism, Social and Political*. str. 19. Dostupno na: <https://www.bmartin.cc/pubs/07Anderson.pdf> (pristupljeno 06.08.2023. godine).

9. POPIS SLIKA I TABLICA

6.1. Popis slika

Slika 1: Primjer objave Indexa.hr gdje je naslov negativno obojan.....	21
Slika 2: Primjer objave neutralnog teksta kratke forme kao i slike bez izvora na portalu Index.hr	22
Slika 3: Primjer objave forme vijesti na portalu 24 Sata	23
Slika 4: primjer objave sa 24 Sata sa jednim izvorom i kratke forme	24
Slika 5: Primjer objave koja je dubinski i neutralno obrađena iz portala Jutarnji list.....	26
Slika 6: Primjer neutralne obojenosti naslova u Jutarnjem listu	27
Slika 7: Primjer objave iz Jutarnjeg lista u kojoj se vidi veliko korištenje slika	28

6.2. Popis tablica

Tablica 1. Namjerno uzorkovanje – uzorak medija i uzorak jedinica analize ($N_1=130$; $N_2=20$) ..	16
Tablica 2. Kodni list 1: Kategorizacija - Obilježja članaka.....	17
Tablica 3. Kodni list 2.: Kategorizacija - Oprema članaka.....	18
Tablica 4. Analitička matrica: Analiza objava na web portalima.....	18